

# Prologus

superbiā et nō solū subiectos regib⁹ ni  
tuntur opp̄istere; sed datā sibi gloriā  
nō serētes; in ip̄os qui de leuitate molū  
tur infidias. Nec cōtentis sunt gratias  
nō agere bñficijs; et hūanitatis in se iu  
ra violare; sed dei quoq; cūcta cernētis  
arbitrant se posse fugere sententiā. Ec  
int̄m resanie p̄p̄ecūt. vt eos q̄ credi  
ta sibi officia diligēter obseruat. et ita  
cūcta agūt vt oīm laude digni sint. mē  
daciōp cuniculis conent subuertere dū  
aures principū simplices ex sua natura  
alios estimates. callida fraude decipiūt  
Que res et ex veterib⁹ p̄baſ historijs. et  
ex his q̄ gerunt q̄tidie. quō malis q̄run  
dā suggestionib⁹ regū studia depravent  
Unū puidendū est paci oīm puinciarū  
Nec putare debetis si diuersa iubeam⁹  
ex animi nēire nire leuitate; sed p̄ q̄lita  
te et necessitate tpm; vt reipublice po  
scit utilitas ferre sūiam. Et vt manife  
stius qđ dicim⁹ intelligatis. Amā fili⁹  
amadathi. et aio et gēte mācedo. alien⁹  
q̄ a psarū sanguine. et pietatē nēam sua  
cruelitate ūcumulās; pegrin⁹ a nobis  
suscep⁹ est; et tantā in se exptus hūa  
nitatē vt p̄ nōster vocaret. et adoraret  
ab oīb⁹ p̄st regē secund⁹. q̄ int̄m arro  
gantie tumorē sublat⁹ est. vt regno pri  
uare nos niteret et spiritu. Nā mārdo  
cheū cui⁹ fide et beneficijs viuini⁹ et cō  
sortē regni nostri hester. cū oī gē te su  
nouis quibusdā atq; inauditis machis  
nis expertiuit in mortē. hoc cogitans vt  
illis intersectis insidiaret nēe solitudi  
ni. et regnū psarū trāfferret in mace  
donas. Nos aut̄ a p̄ssimo mortalium  
iudeos neci testinatos. in nulla peccā  
culpa repperim⁹ ſzecōtrario iustis vte  
tes legib⁹. et filios altissimi et maximi  
semperq; viuētis dei cui⁹ beneficio et pa  
trib⁹ nēis et nobis regnū est traditū. et  
vſq; hodie custodif. Unū eas lēas quas  
sub noīe nēo ille dixerat sciatīs esse irri  
tas. Pro quo scelerē annē portas hui⁹  
verbis. i. ūlisi⁹; et ip̄e qui machinat⁹ est  
et oīs cognatio eius pendet in patib⁹  
lis; nō nobis. sed deo reddēte ei qđ me

ruit. Hoc aut̄ edictum qđ nūc mitti  
mas in cunctis urbib⁹ p̄ponatur vt li  
ceat iudeis vti legib⁹ iuis. Quib⁹ tebe  
tis esse amminiculō vt eos q̄ se ad ne  
cem eoz parauerat possint interficere;  
terciadecim⁹ die mensis duodecimi q̄  
voat adar. Hanc enī diē deus omnipo  
tēs memoris et luctus ei⁹ vertit in gau  
diū. Unū et ros inter ceteros festos di  
es hanc habetote diē et celebrete eam  
cū omni leticia; vt et imposterū cognos  
cantur oēs qui fideliter p̄sīs obediunt  
dignā p̄ fide recipere mercedē. qui aut̄  
infidiant regno eoz; perire pro scelere.  
Qis aut̄ p̄uinctia et ciuitas que nolue  
rit solēnitatis huius esse particeps gla  
dio et igne pereat. et sic deleat vt nō solū  
hoīb⁹; sed etiā inuia bestijs sit in sempi  
ternū p̄ exēplo p̄temp⁹ et inobedietie.

Explicit liber hester. Incipit prologus  
in Job fm translationē septuaginta

**O** job p̄ singulos scriptu  
re diuine libros aduersa  
rōrū rūndere maledictis  
qui interpretationē meā  
reprehensionem septua  
ginta interpretū criminant; quasi nō et  
apud grecos aquila symmachus et theo  
dotio. vel verbum et verbo vel sensum e  
sensu. vel ex vtroq; cōmixtū et medie tē  
peratū genus translatōis expresserint  
et omnia veteris instrumenti colum  
na. Origenes obelis asteriscisq; distinx  
erit; q̄s vel additos vel theodotione sum  
ptos translationi antique inferuit prob  
ans defuisse quo l additū est. Discat  
igis obtrectatores mā recipere in toto  
quod in partib⁹ suscep̄erūt. aut interpre  
tationē meā cū asteriscis suis rade  
re. Neḡ enī fieri potest vt quos plura  
intermis̄se suscep̄erint nō eosdē etiā  
in quibusdā errasse fateant̄. p̄cipue in  
job: cui si ea q̄ sub asteriscis addita sunt  
subtraxeris pars marima destruncabis  
tur. et hoc dumtarat apud grecos. ceter  
rum apud latinos ante eam transla  
ff iii

tionē quā sub asteriscis ⁊ obelis nuper  
edidim⁹ septingēti ferme aut octingēti  
versus desunt ut decūtūt⁹ ⁊ laceratus  
corrosusq⁹ liber seditatem sui publice le-  
gētib⁹ p̄beat. **H**ec aut̄ translatio nullū  
de veterib⁹ sequit̄ interpretē: sed ex ipo-  
hebraico arabicoq⁹ sermone. ⁊ interdū  
syro. nūc verba: nūc sensus. nūc simul  
vtrūq⁹ resonabit. **O**bliquus enī etiāz  
apud hebreos totus liber fert⁹ et lubric⁹  
et qđ greci rhetores vocat̄ scematis me-  
nos. dum qui aliud loquit⁹. aliud agit.  
**T**at si velis anguillā vel murenulā stris-  
ctis tenere manib⁹: qđto fortius p̄sse/  
ris. tāto citius elabit⁹. **J**emini me ob-  
intelligentiā huius columninis lyddeū  
quendā p̄ceptore. qđ apud hebreos pri-  
mus haberi putabat⁹. nō puis redemis-  
se numis: cuius doctrina an aliquid p̄/  
ficerim. nescio. **H**oc vñū scio: nō potu-  
isse me interpretari; nisi qđ ante intel-  
lexerā. **A** principio itaq̄ columninis vñq⁹  
ad verba iob apud hebreos. psa orō est.  
**P**orro a verbis iob in quib⁹ ait. **P**ere-  
at dies in qua natus sum ⁊ nor in qua  
dictū est. cōceptus est homo: vñq⁹ ad eū  
locū ubi ante finē columninis scriptuz  
est. **I**dcirco ipē me reprehendo ⁊ ago pe-  
nitentiā in fauilla et cinere: herametri  
versus sunt. dactylo spondeoq⁹ curren-  
tes. et ppter lingue ideoma crebro reci-  
piētes ⁊ alios pedes non earundē filla/  
barū sed earundē tempor⁹. **I**terdū qđ  
rythmus ipē dulcis et tynnul⁹ fert⁹ nu-  
meris pedū solutis: qđ metri magis  
qđ simplex lector intelligūt. **A** supradis-  
cto aut̄ versu vñq⁹ ad finē libri pūū co-  
ma qđ remanet: psa oratione conterit.  
**Q**đ si cui videt̄ incredulū metra scili-  
cet esse apud hebreos. ⁊ in moře nostri  
flacci greciq⁹ pindari ⁊ alcei ⁊ sapho. vel  
psaltrierū vel lamentatōes. **J**eremie vel  
oia ferme scripturaz cātica. p̄prehendēs  
dilegit philonē. iosephū. origenē cesa-  
riensem. eusebiū ⁊ eoz testimonio me  
verū dicere cōprobabit. **A**udiāt qua p̄/  
pter canes mei. idcirco me in hoc volu-  
mine labrass̄: non ut interpretationē

antiquā reprehenderē. sed vt ea que in  
illa aut obscura sunt. aut omissa. aut cer-  
te scriptorū vicio deprauata. manifestio-  
ra nōa interpretatōe fierēt; et hebreum  
sermonē ex pte didicimus. et in latino  
pene ab ip̄is cunabilis inter grāmati-  
cos et rhetores et philosophos detriti su-  
mus. Qd si apud grecos post septua-  
ginta editionē in christi euāgelio chorus  
scante iudeus aquila et symmachus ac  
theodotion iudaicātes heretici sunt res-  
cepti q̄ multa mysteria saluatoris sub-  
dola interpretatōe celarūt. et tñ in he-  
breis habent apud ecclesiās et explanā-  
tur ab ecclesiasticis viris: quātomagis  
ego christianus et de parentib⁹ christia-  
nis natus. et verillū crucis in mea fron-  
te portās. cuius studiū fuit omissa repe-  
tere. deprauata corrigere; et sacramēta  
ecclesie puro et fideli aperire sermone.  
vel a studiosis vel a malignis lectorib⁹  
nō tebo reprobari. Dabat qui volunt  
veteres libros vel in mēbranis purpu-  
reis auro argentoq̄ descriptos. vel vni-  
cialib⁹ ut vulgo aiunt litteris onera ma-  
gis exarata q̄ codices dummodo mihi  
meisq̄ permittāt pauperes habere sce-  
dulas. et nō tā pulcros codices q̄ emē  
datos. Ultraq̄ aut̄ editio et septuaginta  
iurta grecos et mea iuxta hebreos. in  
latinū meo latore translata est. Eligat  
vniusquisq̄ qd vult. et studiosum me  
magis q̄ maluolū p̄bet.

**E**xplicit prologus in Job.  
**I**tem aliis plogus in Job.

**S**icut filii eius preghas in gratia

**P**aut fiscellam iuncto te  
xere, aut palmarum folia co-  
plicare ut in sudore vult?  
mei comedere panem et pe-  
tris opus sollicita mete  
ptractare: nullus morderet: nemo rei  
prehenderet. Nunc autem quia iuxta sen-  
tentiam saluatoris volo opari cibum quod non  
perit, et antiquam diuinorum voluminum vi-  
am sentibus virgultisque purgare: errorum  
mihi geminus infigitur: corrector vi-  
ciorum fallari? vocor et errores non auferre

**C** 3. **I**n deo/creatore instruete sive sapias date **A**nno agit de iſtruente ſu  
inſtructioe p. job: 2. / & lib. job: 2. p. ſalomon: 2. p. pihilone: 2. & lib. ſapi: 2. p.  
ſym filii ſirach: 2. & enclat. ſing. 1. 4. / **C**on pmi. f. p. job pmo pmi. 1. 4. / mthplex  
aig flagella: 2. ex hor oī. disputa: ca. 3. / tri subdi. dei det mta. m. 3d.  
**J**o: Chrysost. homilia: 4. de penitentia: - Esau genuit Raguelem.  
Raguel Zara, Zara Job:.

# Job

sed ferere. Tanta est eni retuſatis coſuetudo et etiam coſeffa plerisq vicia placeat: dū magis pulcros habererolūt codices q̄ emendatos. Quapropter o frates dilectissimi vnicum nobilitat̄ et hūilitatis exemplar p flabello calathis ſportellisq munusculis monachor̄, ſpiritalia hec māſura dona fuſcipite. ac beatum job q adhuc apud latios iacebat in ſtercore. et vermbi ſcatebat error: in tegrū immaculatū gaudete. **Q**uo. n. ſunt ei vniuersa reddita. ita ego in ligna noſtra ut audacter loquar feci euz habere q amiferat. **I**git et vos et vnu quēq lectorē ſolita pñatione cōmoneo et in principijs libror̄ eadē ſemp anne ctens rogo ut vbi cūq ſp pcedentes vir gulas videritis. ſciatis ea que ſubiecta ſunt in hebraicis voluminib⁹ nō haberet. **N**orro vbi ſtelle imago pñulſerit; ex hebreo in ſermone nro addita ſunt. **N**ec nō illa q haberet videbanſ et ita corruptr̄ erant vt ſenſum legentib⁹ tolleret oratib⁹ vobis magnō labore correxi. magis vtile quid ex odio meo ecclesijs xp̄i venturū ratus q̄ ex alior̄ negocio.

**I**ncepit argumeatū in libru Job.

**I**n terra quidē habitasse job pñitidi in finib⁹ idumeer et arabie. et erat ei ante nomen iobab. Et accepit vrore eraſbiffam. et genuit filiu quē vocauit ennō. **E**rat autem ip̄e filius quidem qareth de esau filijs filius: de matre vero loſra. ita ut fit quintus ab abraā. Et hi ſunt reges q̄ regnauerūt in edom. in qua et ip̄e regnauit ſed prim⁹ in ea regnauit balach filius beor. et nomen eiusdē ciuitatis nachaba. Post hūc aut̄ balach. Post eū iobab qui vocatur job. Post job aut̄ cuiſram. qui erat dux ex thema nozum regione. Et post illuz regnauit adar filius beath. qui excidit madian in campo moab et nomen ciuitatis eius chethaith.

**E**xplicit argumentum.

## Incepit liber Job. Capitulū I

**E**t erat inter vira hus hoīe job. Et erat vir ille ſimpler et rectus ac timēs deū et recedens a malo. **N**atus ſunt ei ſep̄e filii et tres filie. Et fuit poſſeffio eius ſep̄e milia ouium: et tria milia camelor̄: quingēta q̄iuga boū. et quingēte afine: ac familiā multa nimis. Et ratq vir ille magn⁹ inter oēs orientales. Et ibant filii eius et faciebāt cōiuia p domos. vnuſq ſq in die ſuo. Et mittebāt vocabant tres ſorores ſuas ut comedere et biberent cū eis. **L**unc in orbem tranſiſſent diſes cōuiuij. mietebat ad eos job et ſanctificabat illos: cōſurgensq diluculo ofſerebat holocausta p ſingulos. **D**icebat enī. Ne forte peccauerint filii mei. et benedixerint deo in cordib⁹ ſuis. **S**ic faciebat job cunctis diebus. **Q**uadā antē die cum veniſſent filii deī et affiſſerent coram domino affuit inter eos etiaz ſathan. **L**ui dixit dominus. **E**nde venis Qui respondens ait. Circūi terrā et perambulaui eam. **D**ixit q̄ dñs ad eū. Nunquid conſideraſti ſeruum meum Job q̄ nō ſit ei ſimilis in terra homo ſimpler et rectus ac timēs deū. et recedens a malo? Cui respondens ſathan ait. Nunquid fruſtra job timet deū? Nonne tu vallasti eum ac domū eius. vniuerſamq substantiam eius per circuimtū? Operibus manū eius bene diriſti et poſſeffio eius creuit in terra. Sed extende paululum manū tuam. et tange cuncta que poſſidet. niſi in facie in benedixerit tibi. **D**ixit ergo dñs ad ſathan. Ecce vniuerſa que habet in manu tua ſunt tantum in eum ne extē a facie dñi. Cum autem quadam die filii et filie eius comedere et biberet vinum in domo fratris ſui. primogeniti: nunci uenit ad job q̄ diceret. **H**oues arabat. et afine paſcebantur iuxta eos.

In expoe h̄o pass̄ iſcipit liber p̄ m̄ moralū b̄n̄ gregoriū pape:..

In expoe h̄o pass̄ iſcipit liber p̄ m̄ moralū b̄n̄ gregoriū:..

et irtuerūt sabei. tulestq; oia. et pueros  
pcusserūt gladio: et euati ego sol? vt nū  
ciarē tibi. **L**ūc adhuc ille loqref: ve nū  
alteri dixit. Ignis dei cecidit e celo: et ta  
ctas oues: puerosq; cōsumpsit. et effus  
gi ego sol? vt nū ciarē tibi. **S**z et adhuc  
illo loquēte: venit ali? et dixit. Chaldei  
fecerūt tres turmas et inuaserūt came  
los et tulerūt eos: necnō et pueros pcus/  
serūt gladio: et ego fugi sol? vt nuncia/  
re tibi. Adhuc loquebas ille: et ecce ali?  
intravit et dixit. **F**ilijs tuis: et filiab⁹ re/  
scētib⁹ et bibeneb⁹ vīnū in domo fratris  
sui primogenuti. repēte vēnt⁹ rebemēs  
irruit a regione deserti et cōcussit quat/  
tuor angulos dom⁹: q̄ corrūes oppresſit  
liberos tuos. et mortui sunt. et effugi  
ego sol? vt nū ciarē tibi. **L**ūc surrexit  
iob et scidit vēsumeta sua. et tonso capite  
corrūes i terrā: adorauit et dixit. **N**ud⁹  
egressus sum de vtero mēs mee: et nu  
dus reuertar illuc. **D**ñs dedit: dñs ab/  
stulit. sicut dñs placuit ita factum est.  
sit nomē domini benedictū. In oībus  
his nī peccauit iob labijs suis: neḡ stul  
tū qđ cōtra dñm locutus est. **II**

Hic cap. 3. lib. moal

**A**ctū est aut̄ cū quadā die veniſ  
sent filij dei et starēt corā dñōre  
nisset qđ satthan inter eos. et sta  
ret in cōpectu ei?: vt diceret dñs ad sa  
than. **V**n vēnis: Qui rñdens ait. **C**ir  
cumiui terrā et pambulaui ea. Et dixit  
dñs ad satthan. Nunqđ cōsiderasti ser  
uum meū iob qđ nō sit ei similis in ter  
ra vir simplex et rectus ac timēs dñm et  
recedens a malo. et adhuc retinēs in  
nocētiā. **T**u aut̄ 2mouisti me adver  
sus eū vt affligerē eum frustra. **Q**ui rñ  
dens sathā ait. **P**elle. p pelle. et cūcta qđ  
habet hō dabit. p aia sua. **A**lioquin mit  
te manū tuā et tāge os ei? et carnē et tūc  
videbis qđ in facie benedicat tibi. **D**ixit  
ergo dñs ad satthan. Ecce in manu tua  
est: verunt̄ aia illius serua. Egressus  
igīt satthan a facie dñi pcusserit iob vīce  
re pessimo: a plāta pedis vīsq; ad vītice  
eius. qđ testa famē radebat: sedēs in ster  
quilino. **D**ixit aut̄ illi vīx̄ sua. Adhuc

tu p̄manes in simplicitate tua? **B**ene  
die deo et morere. q̄ ait ad illam: quāsi  
vna de stultis mulierib⁹ locuta es. **B**i  
lona suscepim⁹ de manu dñi. mala q̄re  
nō sustineam? **I**n oīb⁹ his nī peccauit  
iob labijs suis. **I**git audientes tres ai  
mici iob omne malū qđ accidisset ei: re  
nerunt singuli de loco suo: eliphā the/  
manites. et baldath sūtes et sophat naa  
mathites. **C**ōdixerat enī vt p̄ter vēni  
entes visitaret eū et cōsolarentur. **T**ū  
qđ eleuassent p̄cul oculos suos non co  
gnoverūt eum. **E**t exclamantes ploza  
uerū scissisq; vestib⁹ sparserūt puluerē  
sug caput suū in celū. **E**t sederūt cum  
eo in terra septē dieb⁹ et septē noctib⁹  
et nemo loquebas ei verbū. **G**lēdebat  
enīm dñore esse vēhemēter. **III.**

**D**icit hec aperuit iob os suū: et  
**p**maledixit diei sui. et locut⁹ est.  
**D**ereat dies in qđ natus sum.  
et nō in qđ dictū est: **c**ceptus est homo  
**D**ies illa vētas in tenebras. **N**ō requi  
rat eū deus desup: et nō illustref lumī  
ne. **O**bscurēt eū tenebre et vmbra mor  
tis. **O**ccuperet eū caligo: et inuoluaf ama  
ritudine. **N**octē illā tenebrosus turbo  
possideat. **N**ō p̄putet in dieb⁹ anni nec  
numereſ in mensibus. **H**ic nor illa sol  
itaria: nec laude digna. **M**aledicant ei  
qui maledicūt diei qui parati sunt fu  
scitare leuiathā. **O**btenebrent stelle ca  
ligeiue eius. **E**xpectet lucē et nō videat.  
nec ortū surgēt aurore. qđ nō cōclusit  
ostia vēnetis. qui portauit me. nec abi  
stulit mala ab oculis meis. quare nō in  
vulua mortuus sum egressus ex vtero  
nō statim perī. quare except⁹ genubus  
cur lactatus vberib⁹. **N**ūc enī dormiēs  
silere et somno meo requiescerē cū regi  
bus et cōsulib⁹ terre. qui edificat sibi so  
litudines: aut cū principib⁹ qđ possident  
aurū. et replent domos suas argento.  
Aut sicut abortiuū absconditū nō subsi  
sterē. vel qđ cōcepti nō videat lucē. **I**bi  
impī cessauerūt a tumultu. et ibi rege  
uerū fessi rotore: et quondā vīnci p̄ter  
sine molestia. **N**ō audiēt vōcē exactos?



Hic inquit. p. lib. moalud greci.

**R**espondens autem iob dixit. Utinam appenderent pectus mea quibus ira merui et calamitas quam passior in statera quasi arena maris hec gravior appareret. **T**u verba mea dolore sunt plena quod sagitte domini in me sunt quod indignatio ebit spem meum. et terrores domini militat in me. **N**unquid ringiet onager cum habuerit herbam. aut mugiet bos cum ante psepe plenius steterit. **A**ut poterit comedи intulsum quod non est sale conditum. aut per aliquod gustare quod gustatum affectus morte. **A**nime enim esurienti etiam amara dulcia esse videntur. **Q**ue per nos lebat tangere anima mea nunc per angustia cibi mei sunt. **Q**uis det ut veniat petitia mea: et quod expecto tribuat mihi deus et quod cepit ipse me contenerat? **S**aluat manus suam et succidat me. et hec mihi sit consolatio ut affligens me dolore non parcat nec contradicat sermonibus sancti. **Q**ue est enim fortitudo mea ut sustineam aut quis finis meus ut patienter agam? **N**ec fortitudo lapidum fortitudo mea: nec caro mea enea est. **E**cce non est auxiliu mihi in me et necessarij quod mei recesserunt a me. **Q**ui tollit ab amico suo misericordiam derelinquit. **F**ratres mei posteri erunt me sicut torres qui raptum transi in convallibus. **Q**ui timet pruinam irruerunt super eos nubes. **T**empore quo fuerint dissipati peribunt. et ut incaluerint soluent de loco suo. **I**nvolute sunt semite gressuum eorum ambulabunt in vacuum et peribunt. **C**onsiderate semitas thema: itinera sabba et expectate paulisper. **C**onsulsi sunt quod speravi. **V**enerunt quoque vos ad me et pudore coopti sunt. **N**unc venistis et modo videtes plagam meam timetis. **N**unquid diri: aferente mihi et de substancia vestra donante mihi vel liberate me de manu hostis et de manu robustorum eruente me? **D**ocete me et ego facio: et si quid forte ignoravi instruite me. **Q**uare detrahisti sermonibus veritatis cum eis nobis nullus sit qui possit arguere me? **A**d increpandum tamen eloquia cincinnatis et in ventu verba perfici. **S**up pupillum irruitis et sub-

uertere nitimini amicū vestrum. Verum tamen quod cepistis explete. **P**retete aurem et videte an mentiar. **N**undete obsecro absque intentione. et loquentes id quod iustum est iudicate. **E**t non inuenies in lingua mea iniuriam. nec in fauibus meis stulticia pronabit.

(VII)

**M**ilitia est vita hominis super terram. **M**eret sicut dies mercennarii dies ei? **S**icut ceruus desiderat vim brachiorum sicut mercennarii? **P**istolat fine opis sui: sic et ego habui metes vacuos et noctes laboriosas enuerai mihi. **S**i dormiero dicam quoniam consurgam. et rursus expectabo resperans replebor doloribus usque ad tenebras. **I**nduta est caro mea putredie et sordibus pulueris. cutis mea aruit et contracta est. **D**ies mei velociter transierunt quam a terente tela succidit: et consumpti sunt absque illa spe. **N**emeto quod ventus est vita mea. et non reuertetur oculus meus vivideat bona nec aspiciat mevisus homines. **O**culi tui in me et non subsistam. **S**icut consumitur nubes et pertransit: sic qui descendit ad inferos non ascendet nec reuertetur ultra in dominum suum. neque cognoscet eum amplius locus eius. **Q**uapropter et ego non parcam ore meo loquar in tribulatione spiritus mei. **C**onsulabor cum amaritudine anime mee. **N**unquid mare ego sum aut cetus. quod circum dedisti me carcere. **S**i dixeris consolabitur me lectulus meus. et reuelabor losques mecum in stratu meo. terribus meis per somnia et per visiones horrore consumptus. **Q**uamobrem elegit suspenditum anima mea et mortale ossa mea. despauit. neque ultra iam vivam. **S**arce mihi. nihil enim sunt dies mei. quod est hoc quod magnificas eum. aut quod apponis erga eum cor tuum. **V**isitas eum diluculo et subito perbas illum. **U**isquo non peccas mihi. nec dimittis me ut glutiam laetiam meam? **D**eccaui. **Q**uid faciam tibi custos hominis: quem posuisti me atrarium tibi: et factus sum nihilmeti prius. **L**ur non tollis pectus meum. et quem non auferas iniuriam meam. **E**cce nunc in puluere dorsum: et si macte me quiescerem subsistam. (VIII)

Hic inquit. 8. lib. moalud:

Greg. 9. Cu multiplitas i hinc repedit: et prudens intelliget q' uitab i sensu denegat: His q' ppe et summa loquuntur: quod si  
faia qualitate distinguunt: Fra s' non nulli: quos sentiend et dicendi aptitudine dilata: H'c non nulli: q' sentiend si et dicendi copia  
panigustat: H'c non nulli: q' efficiat dicendi h'nt: h'c arumne sentiend no h'nt: Et s' non nulli: q' arumne sentiend subnxi h'nt: h'c ex  
m'pria locutio obnutescit: r'': In q'q' m'm' quatuor qualitatib'g dicendi: sola r'm' terra subiact: q' hor sibi p' locutio or  
p'nt: ad quod p'p'g'no no assurgit: Fra p'm' Guarta adiuncta: q' exple q' sentit no valet: **J**ob laudata e': q' utroq' valent' pollet a'z' misera: q' utroq' huilites' caret:  
Terra v' despicenda: atz' repremda: q' du sermone se erigit: sensu iacet: audienti' vasta h'v'aria p'dit: Quod n'is baldach ad b'ni iob crime itoquet d'ces  
que m'bris i'fatoe tumetib' silib'. ad aures sermonis oris ful. Qui n. multipli'itate sermonis oris attolle  
q'p' m'plex sermonis oris ful.

**R**espondes aut' baldach suites  
dixit. Usq' quo loq'ris talia et  
sp's m'plex sermonis oris tui  
Nunq' deus supplantat iudicium: aut o'i  
potens subuertit q'd iusti' est. Eti' si fi  
lii cui peccauerunt ei. et dimisit eos i ma  
nu iniquitatis sue. cu tñ si diluculo con  
surrexeris ad deu' omni potente' fueris  
deprecatus si m'odus et rect' incesseris  
statim euigilabit ad te et pacati' reddit  
habitacu' iusticie tue int' vt si pri  
ora tua fuerint parua et nouissima tua  
multipli'cent nimis. Interroga eni' ge  
neratione' p'st'na et diligenter inuesti  
ga patru' memoriam: h'sterni qui ppe su  
mus et ignoramus q'm' sicut umbra di  
es nostri sunt sup terru' ip'si doceb'nt te.  
Loquen' tibi et de corde suo proferent  
eloquia. Nunq' virere p' scirpus abs  
q' humore: aut crescere charecu' sine  
aq': Cu adhuc sit i flore nec carpaf ma  
nu ante o'es herbas arescit. sic vie o'm  
qui obliuiscunt deu' et spes hypocrite pi  
bit. No ei placebit recordia iua et sicut  
tela araneaz fiducia eius. Innite' sup  
domu' suu' et no stabit fultiet ea et no co  
surget. Humectus videt anteq' veniat  
sol et in ortu suo germe eius egrediet.  
Sup acerb'u' petraru' radices eius ten  
sabunt et inter lapides cōmorabit. Si  
absorbuerit e' de loco suo negabit e':  
et dicet. No nomi te. Hec est eni' leticia  
vie e' vt rursum de terra alijs germinet.  
De' no p'p'ciet simplic'e nec porri  
get manu' malignis donec implete' risu  
os tuu'. et labia tua iubilo. Qui oderunt  
te induent cōfusionem et tabernaculum  
impior' no sublister.

### IX

**W. 9.** **E**t r'ndens iob ait. V'ere scio q'  
ita sit et q' no iustificet h'c cōpo  
sit' deo. H'c voluerit cōtende  
re cu eo no poterit r'ndere ei vnum pro  
mille. H'p'ez corde est et fortis robre  
q' restitit ei et pac'e habuit. q' transfluit  
montes et nescierunt hi q' subuertit in  
furore suo. Qui cōmouet terru' de loco  
suo et columne eius concutiunt. Qui  
precipit soli et no oritur. et stellas clau

dit quasi sub signaculo. Qui extendit abundantia sp's et sermone oris attolle  
celos solus et gradis sup fluctus maris r'is: h'c sensu' indigita' coangustias;  
Qui facit arcuru' et orionia et hyades. et  
interiora austri. Qui facit magna et in  
cōprehensibilia et mirabilia quo' no est  
numer'. Si venerit ad me no videbo  
e'u': si abierit no intelliga. Si repete in  
terroget q' r'ndebit ei. Tel quis dice  
re p': cur ita facis? Deus cuius ire ne  
mo resistere p': et sub quo curuans q' i  
portat orb'e. Quātus g' sum ego vt tñ  
deam ei et loq'ret' meis cu eo. q' etiā  
si habuero quippiā iustum no r'ndebit:  
sed meū iudice' deprecator. Et cu inno  
cantē me exaudierit no credo q' audie  
rit vocē meā. In turbine ei p'zeret me  
et multiplicabit vulnera mea. etiā sine  
causa. No cōcedit requiescere sp'm me  
um et implet me amaritudinib'. Si for  
titudo q'ri robustissim' est. Si equis  
tas iudicij nemo audet p' me testimoni  
um dicere. Si iustificare me voluero:  
os meū p' demnabit me. Si inocente  
o'ndero: p'auū me cōprobabit. Eti'z si  
simplex fuero h'c ip'm ignorabit aia mea  
et cedebit me vite mee. Unū est q'd lo  
cat' sum et innocentē et impiū ip'e osu  
mit. Si flagellat occidat semel et no te  
penis innocentu' rideat. Terra data ē  
in man' impij: vultu' iudicij ei' operit.  
Q' si no ille eit: q' g' eit. Dies mei velo  
ciores fuerūt cursore: fugerūt et no vis  
derūt bonū. Pertransiēt q'si naues po  
ma portates h'c aq'la volas ad escā. Cu  
direro nequaq' ita loqr. cōmuto faciem  
meā et dolore torq'oz. Cerebar oia oya  
mea scies q' no p'ceres delinquēti. Si  
aut' et sic impi' sum q're frusta laboravi  
Si locut' fuero q'si aq's niuis et fulse  
rint velut m'ndissime man' mee. tñ sor  
dib' intingēt me et abominabunt me  
vestimenta mea. neq' ei viro q' filis mei  
est r'ndebit: nec q' mecum in iudicio ex eq'  
possit audiri. No est q' vtrūq' valeat ar  
guere et ponere manu' suu' i ambob'. Au  
ferat a me virgā suu' et pauoz ei' no me  
terreat. Loqr et no timelo e' Nec enim  
possum metuēs r'ndere.

### X

et sā pullū onagri se liberū natū putat: · Greg. i. ¶ pullū q̄ppe onagri. de gen⁹ agresti exp̄nit: qđ natur⁹  
de mīſtu motib⁹. loris dñantū nō tenet. Agri nāc⁹ aialia i libertate hnt: et ire quo appetit: et p̄fētē nū  
lassantur. Et h̄is iſenſatis aialib⁹ homo longe sit melior: hoc tñ pleriq⁹ h̄o nō liceat: qđ ~~brutis~~ brutis aia-  
lib⁹ licet. Que em⁹ ad aliud mīmē fuit: eoꝝ motq⁹ p̄al dñkio ne qđ qđ sub disciplina restringit: i homo at-  
qđ ad sequētē vita ducit: nāc p̄fēto ē. ut i cūtis suis motib⁹ sub discipline disp̄oe religet: et quasi dome-  
sticū aial. loris vīntū fuit: atq⁹ eternis disp̄ib⁹ restrictū vīnat: > qđ p̄wrc>: > qđ p̄wrc>: > qđ p̄wrc>:  
Edet aiaꝝ meāvite mee: dimit  
rissi em⁹. Nurus ē serma me⁹: mūdu-

**Q**uedat alia mea vita mee: dimit  
ca aduersum me eloquium meum  
Loquar in amaritudine anime  
mee: dica deo, noli me condemnare. In-  
dica mihi: cur me ita iudices? Nunq[ua]d  
bonum tibi videt si calunieris me et op-  
primas me, op' manuum tuam et consilium  
impiorum adiuues? Nunq[ua]d oculi carnei  
tibi sunt: aut sicut videt homo et tu videbas  
Nunq[ua]d sicut dies hominis dies tui et anni  
cui sicut humana sunt tempora: ut quas ini-  
tate mea et per meum scruteris. Et sci-  
as quod nihil impium fecerim cum sit ne-  
mo quod te manu tua possit eruere. Oan-  
tue fecerunt me et plasmaverunt me totum  
in circuitu: et sic repente precipitas me.  
O memeto quod sicut lutum feceris me  
et in puluerem reduces me. Nonne sicut  
lac misisti me et sicut caseum me coagula-  
stis? Nelle et carnibus vestisti me: ossibus et  
neruis compagisti me. Utitatem et misericordiam  
buisti mihi et visitatio tua custodivit  
spiritum meum. Hic hec celestes in corde tuo  
tu scio quod vniuersorum memineris. Si pec-  
caui et ad horam peccasti mihi. Cur ab ini-  
quitate mea mundum me esse non pateris?  
Et si impius fuero ut mihi est et si iustus  
non levabo caput saturatus afflictione et mi-  
seria. Et propter superbiae quasi leoninae capies  
me: reuerlusque miserabiliter me crucias.  
Instauras testes tuos super me. et multi-  
plicas iram tuam aduersum me et pene mis-  
titatem in me. Quare de vulnus eduristi me  
Qui vitium consumpsit essem non oculus  
me videret. Fugissem quasi non essem de-  
vtero translatus ad tumulum. Nunq[ua]d non  
paucitas dierum meorum finierit breui. Di-  
mitte ergo me ut plangam paululum dolore  
meum antequam vadam et non reuertar ad  
terram tenebrosam et operam mortis caligi-  
ne: terram miserie et tenebrarum ubi umbra  
mortis et nullus ordo sed sempiternus  
horror inhabitans.

**P**isti enī. **N**urus ē sermo me⁹ ⁊ mūndus  
sum in cōspectu tuo. **A**tcqz vñinā de⁹ lo-  
queret tecū et apiret labia sua tibi vt  
oñderet tibi secreta sapie ⁊ q̄ multiplex  
essz lex ei⁹ ⁊ intelligeres q̄ multo mino-  
ra exigaris ab eo q̄ mereret iniqtas tua.  
**F**orsitā vestigia dei cōprehendes ⁊ vñcqz  
ad pfectū oipotentē reperies **E**xcellior  
celo ē. **E**t qđ facies. **D** profundior isferno  
⁊ vñ cognosces. **L**ogior terra mēsura ei⁹  
⁊ latior mari. **S**i subuertit oia vñ i vñū  
coartauerit q̄s ñdicet ei vel quis dicere  
ei p̄t cur ita facis. **I**pse em̄ nouit hoim  
vanitatē. ⁊ vidēs iniqtatē nōne cōside-  
rat. **T**u vanus in supbiā erigiſ. ⁊ tanq̄  
pullū onagri se liberū natū putat. **Z**u  
aut̄ firmasti cor tuū ⁊ expādisti ad eum  
man⁹ tuas. **S**i iniqtatē q̄ est in manu  
tua abstuleris a te ⁊ nō māserit iż taber-  
naculo tuo iniustitia; tū cleuare poteris  
faciē tuā absq̄ macula ⁊ eris stabilis ⁊ n̄  
timebis. **O**liserie q̄z obliuisceris ⁊ quasi  
aquaz q̄ p̄terierūt n̄ recordaberis ⁊ quasi  
meridian⁹ fulgor cōsurget tibi ad vespe-  
rā. **E**t cū te p̄sumptū putaueris oizer⁹  
vt lucifer ⁊ habebis fiduciā p̄posita tibi  
spe ⁊ defossus secur⁹ wormies. **R**equesces  
et nō erit q̄ te exterrat. **E**t deprecabūt  
faciē tuā plurimi. **O**culi aut̄ impior⁹ de-  
ficiēt ⁊ effugii pibit ab eis ⁊ spes illoꝝ  
aluminatio anime.

**R**espondebas autem Iob dixit. Ergo  
vros estis soli hoies et vobiscum  
moriens sapientia. Et mihi est cor si-  
cuit vobis; nec inferior vti sum. Quis  
enim hec quod nolis ignorat. Qui deridet  
ab amico suo sicut ego invocabit teum et  
eraudiet eum. Deridet enim iusti simplici-  
tas: lampas pretiosa apud cogitationes di-  
uitium: parata ad tempus statutum. Abundat  
tabernacula predonum et audacter puo-  
cant teum cum ipse dederit oia in manu eius  
Numiri infroga iumenta et docebunt tei  
volatilia celi et indicabunt tibi. Loqure fre-  
reindebit tibi et narrabunt pisces maris.  
quis ignorat quod oia hec manus domini fecerit?  
In cuius manu aia ois viventis. et spissis  
vniuersitate carnis hoies. Nonne auris peti-

# Job

ba diuidicat et sauces comedētis sapore  
In antiquis est sapia et in multo tpe pru-  
dentia. Apud ipm est sapia et fortitudo  
et ipse habet cōsiliū et intelligentiā. Si  
destruxerit nemo ē qui edificet si inclus-  
serit hoīem nullus est qui ageriat. Si  
cōtinuerit aquas oīa siccabunt si emis-  
serit eas subuertet terrā. Apud ipm est  
fortitudo et sapia. Ipse nouit et decipiē-  
tem et eū q̄ decipit. Adducit cōsiliarios  
in stultū finē ei iudices in stupore. Hal-  
theum regū dissoluit et p̄cingit fune re-  
nes eoz. Dicit sacerdotes inglorios;  
et optimates supplantat. Cōmutans  
labiū veraciā et doctrinā senū auferēs.  
Effundit despectionē sup principes et  
eos q̄ oppressi fuerant releuās. Qui re-  
uelat p̄funda de tenebris et producit in  
lucē vmbra mortis. Qui multiplicat  
gētes et pdit eas et subuersas i integrū  
restitut. Qui immutat cor principū  
p̄li terre. et decipit eos vt frustra ince-  
dat p̄ inuiū. Halpabit q̄si i tenebris et  
nō i luce. et errare eos faciet q̄si ebrois.

**E**cce oīa hec vidit oīu **XIII**  
lus meus et audiuit auris mea  
et intellexi singla. Scdm sciaz  
vnam et ego noui. nec inferiorz vī sum.  
Sed tñ ad opotentē loqr et disputare  
cū deo cupio. prius vos ostendēs fabri-  
catores mendacij et cultores puerorū  
dogmatū. Atq̄ vtnā taceretis vt puta  
remini esse sapiētes. Audite ergo corre-  
ctōnes meas et iudiciū labiorz meorū at-  
tendite. Nunqđ deus indiget vīo men-  
dacio vt p̄ illo loquamini dolos. Nun-  
quid facie eius accipitis et p̄ deo iudica-  
re nitemini? Aut placebit ei quē celare  
nihil p̄t aut decipiet vt homovris frau-  
dulentis. Ipse vos arguet qm̄ in ab-  
scondito facie ei? accipitis. Statim vt  
se cōmouerit turbabit vos et terror ei?  
iruet sup vos. Memoria vīa ɔparabit  
cineri et redigēt in lutū ceruices vīe  
Acete paulisper vt loqr qđcūq̄ mihi  
mēs suggesterit. Quare lacero carnes  
meas dentib⁹ meis et aīaz mēa porto in  
manib⁹ meis. Etiā si occiderit me i ipo-

speralvo. Veruntī vias meas in cōspe-  
ctu ei? arguā et ipse erit saluator meus  
Nō enī veniet in cōspectu eius oīs hy-  
pocrita. Audite sermonē meū et enigma  
ta p̄cipite aurib⁹ vīis. Si fuero iudica-  
tus scio q̄ iustus inueniar. Quis est q̄  
iudicet meū? Veniat. Quare tacens  
cōsumor. Duo tñ ne facias mihi et tūc  
a facie tua nō abscondar. Manū tuam  
lōge fac a me: et formido tua nō me ter-  
reat. Voca me ego r̄nideto tibi: aut cer-  
te loquar et tu r̄nde mihi. Q̄tas habeo  
iniqtates et peccata scelera mea et veli-  
cta mea oīde mihi. Cur faciē tuā ab-  
scōdis et arbitraris me inimicū tuū. Cō-  
tra foliū qđ vēto rapit ostēdis poten-  
tiā tuā et stipulā siccā p̄seqris. Scribis  
enī oīra me amaritudines et cōsume-  
re me vis peccatis adolescētie mee. po-  
susti in neruo pedē meū et obseruasti  
oēs semitas meas et vestigia pedū tuos;  
rum cōsiderasti. qui quasi putredo cō-  
sumend⁹ sum. et quasi vestimentū qđ  
comedit a tinea. **XIII**

**H**omo nat⁹ de muliere breuivi  
huiens tpe repleſ multis mis-  
tris. q̄ quasi flos egredit̄ et cō-  
terit et fugit velut vmbra et nunq̄ in  
eodē statu pmanet. Et dignū duc sup  
huiuscemodi apire oculos tuos et addu-  
cere eū tecū i iudiciū. q̄s p̄t facere mū  
dū de immūdo p̄ceptū semine. Nonne  
tu q̄ sol⁹ es? Breves dies hoīs sunt nu-  
mer⁹ mensū ei? apud te ē. Constituisti  
termios ei? q̄ p̄teriri nō poterūt. Rece-  
de paululū ab eo vt q̄escat donec opta-  
ta veniat. et sic mercenarij dies ei?. Li-  
gnū h̄z spem. si p̄cīsūz fuerit rursum vi-  
rescit et rami ei? pululat. si senuerit in  
terra radire ei?: et i puluere emortu⁹ fu-  
erit trūcus illius ad odorē aq̄ germina-  
bit et faciet comā q̄si cū primū plantatū  
est. Homo vero cū mortu⁹ fuerit et nu-  
datus atq̄ cōsumptus vbi q̄so est. quō  
si recedat aque de mari et fluui⁹ vacue  
factus arescat. sic homo cum dormierit  
nō resurget. Donec atteraſ celum nō  
euigilabit: nec consurget de somno suo

Hic dñp̄t. 12. lib. moāl.

**Q**uis mihi hoc tribuat ut in inferno  
pregas me et abscondas me donec pra  
seat furor tuus et constitutas mihi ipsi i  
quo recordetis mei? Putasne mortu?  
homo rursum viuet? Functis diebus q  
bus nunc milito expicio donec reiat im  
mutatio mea. Elocabis me et ego ride  
bo tibi. Opi manum tuam porrige d'ex  
teram. Tu quidem gressus meos dinume  
rasti tibi pce peccar' meis. Signasti q'si  
sacculo deicta mea sed curasti iniqtate  
mea. Mons cadens refluit et saxum trans  
fertur de loco suo. Lapidem excauauit aq.  
et alluvione paulatum terra columis et  
hoies q'si filiter pdes. Rolverasti eum paulu  
lum in perpetuum transiret. Immutabilis  
facie ei? et emittes eum. siue nobiles fue  
rint filii ei? siue ignobiles: non intelliget  
At nisi caro eius dum viuet dolebit et aia il  
lius sup semetipso lugebit. ¶ XV

**R**espondens autem eliphaz thema  
nites dirit. Nunquid sapiens re  
spondebit q'si in ventu loquens  
et implebit ardore stomachu suu? Ar  
guis verbis eum q' non est equis tibi et loq  
ris q'd tibi non expediet. Quantu in te e  
euacuasti timore tulisti pces eoz deo.  
Docuit enim iniquitas tua os tuu et imi  
taris lingua blasphematiu. Cödemna  
bit te os tuu et non ego et labia tua ride  
bunt tibi. Nunquid primus homo tu nat' es et  
aia oes colles formatus? Nunquid p'silius  
dei audisti et inferior te erit eius sapia.  
Quid nosti q'd ignorem'. quid intelli  
gas q'd nesciamus. Et senes et antiqui  
lunt in nobis multo recusiores q'si p'es  
tui. Nunquid grande est ut cösoleat te deus  
Hoc verba tua prava habebit. Quid te eleuat cor tuu et q'si magna cogitans  
attentos habes oculos. Quid tumet  
Hoc deum spus tuus ut p'feras de ore tuo  
huiuscmodi sermones. Quid est homo  
ut immaculatus sit et ut iustus appareat  
nat' de muliere. Ecce inter sanctos ei?  
nemo immutabilis et celi non sunt mun  
di in cöspectu ei?. q'si omagis abomina  
bilis et inutilis homo q' babit q'si aquaz  
iniquitez. Ostendam tibi audi me q'd

vidi narrabo tibi. Sapientes cöfident et  
non abscondunt p'es suos. Quibus solis  
data est terra et non trahibit alieni p' eos  
Nunc diebus suis impi' lugbit. et nunc  
rus annoz incertus est tyrannidis eius  
Sonus terroris sp' in auribus illius: et  
cum par sit ille sp' insidias suspicat. Non  
credit q' reuerti possit de tenebris ad lu  
ce circu'spectas vndiq' gladiu. Cum se  
mouerit ad q'rendu' panem nouit q' pa  
rat? sit in manu ei' tenebrae dies. Ter  
rebit eum tribulatio et angustia vallabit  
eum sicut regem q' p'parat ad pluia. Tene  
dit enim aduersus deum manu sua et hois  
potente roborat' e. Succurrat aduersus  
eum erecto collo et pingui cenuice armat'  
est. Opuit facie ei' crassitudo et de late  
ribus eius aruina depedet. Habitauit in  
civitatibus desolatis et in domibus desertis  
q' in cumulos sunt redacte. Non ditabat  
nec p'suerabit substania eius nec mit  
tet in terram radicem suam. Non recedet de te  
nebris. Ramos ei' arefaciet flama et au  
seret spiritu oris eius. Non recedet fru  
stra errore decept' q' aliquo p'cio redi  
mendus sit. Anteq' dies ei' impleans  
pibit et manu eius arestet. Ledet quasi  
vinea in primo flore botrus eius et q'si  
oliua p'siciæ flore suu. Congregatio enim  
hypocrite steriles et ignis deuorabit taber  
nacula eoz q' munera libeter accipiunt  
Cöcepit dolor et peperit iniquitate. et  
pter eius p'parat dolos. ¶ XVI

13. lib.  
**R**espondens autem iob dirit. Audi  
ui frequenter talia. Consolatores  
onerosi oes vos estis. Nunquid  
habebeant finem verba ventosa. Aut aliqd  
tibi molestum est si loquaris. Poterat et  
ego similia vestri loqui. Atq' utinam esset  
aia vera p' aia mea. Consolarer et egoros  
sermonibus et mouere caput meu super  
vos. Roborare vos ore meo et mouere  
labia mea q'si parcerobis. Hoc q'd aga  
Si locutus fuerit non quiescit dolor meus  
et si tacuero non recedet a me. Nunc autem  
oppressit me dolor meus. et in nihil  
redacti sunt oes artus mei. Ruge mee  
testimoniū dicunt contra me. et fuscitat

# Job

falsoquin aduersus faciem meam stradi  
cens mihi. Collegit furore suu in me et  
cominatis mihi infremuit contra me  
tentibz suis. Hostis meus terribilibz  
oculis me intuitus est. Aperuerunt sup  
me ora sua. et exp. obrates percusserunt  
maxilla mea: sicuti sunt penis meis.  
Coelus me deus apud iniquum. et mas  
nibz ipioz me tradidit. Ego ille quon  
da opuletus repente cōtrit⁹ sum: tenu  
it ceruicē meā. Confregit me et posuit  
me sibi q̄si in signū. Circūdedit me lā  
ceis suis. cōuineravit lumbos meos.  
No p̄cepit et effudit i terra viscera mea  
Cōcidit me vulnere sup vuln⁹: ieruit  
in me q̄si gigas. Saccū cōsui sup cutē  
meā et operui cinere carnē meā. Facies  
mea obtumuit a fletu. et palpebre mee  
caligauerunt. Hec passus sum absq; ini  
quitate man⁹ mee cū haberē mūdas ad  
deū p̄ces. Terra ne opias sanguinem me  
um: neq; inueniat in te locū latēdi cla  
mor me⁹. Ecce enī in celo testis me⁹ et  
cōscius meus in excelsis. Verlo si ami  
ci mei ad deū stillat ocul⁹ me⁹. Atq; vt  
nā sic iudicare⁹ vir cū deo quō iudicat  
filius hois cum collega suo. Ecce enim  
breues anni transeūt et semitā p̄ quā  
nō reuertar ambulo.

**XVII**

**P**iritus meus attenuabit: di  
es mei breuiabunt. et solū mi  
hi superest sepulcrū: No peccauit  
et in amaritudinibz mors oculus me⁹  
Libera me et pone me iuxta te et cuius  
vis manus pugnet ḡtra me. Cor eorū  
lōge fecisti a disciplina. ppter ea nō exal  
tabunt. Predā pollicet socijs. et oculi fi  
liorū eius deficiēt. Nosuit me q̄si in p̄  
uerbi vulgi. ex exemplū sum corā eis  
Calligauit ad indignationē ocul⁹ me  
us. et mēbra mea q̄si in nihilū redacta  
sunt. Stupebat iusti sup hoc et inno  
cens cōtra hypocritā suscitabit. Et te  
nebit iustus viam suā. et mūdis mani  
bus addet fortitudinē. Igitur oēs eos  
cōuertimini et venite. et nō inueniam  
in vobis vllū sapientē. Dies mei trāsie  
runt: cogitationes mee dissipare sunt

torquētes cor meū. Noctē verterūt in  
diē et rursus post tenebras spero lucē  
Si sustinuero infern⁹ domus mea est.  
et in tenebris straui lectulū meū. Du  
tredini dixi p̄ meus es: mater mea. et  
soror mea vermbz. Cibi est ergo nūc p̄  
stolatio mea. et patientia meā q̄s cōfir  
derat: In p̄fundissimū infernū descen  
dent oia mea. Putes ne saltē ibi erit re  
quies mihi.

**XVIII** *Hic inipit. 12. lib. moāl:*

**R**Espondes aut̄ baldach suites.  
dixit. Vsq; ad quē finez verba  
iactabis. Intellige prius. et sic  
loquamur. Quare reputati sum⁹ ut in  
mēta: et sorduum⁹ corā te. Quid p̄dis  
aiaz. tuā i furore tuo: Nunq; ppter te  
derelinqueſ terra. et transſerent rupes  
de loco suo: Nōne lux impi⁹ extingueſ  
nec splendebit flāma ignis ei⁹. Lux ob  
tenebrescat in tabernaculo illius. et lu  
cerna q̄ sup eū est: extingueſ. Artabunt  
gressus virtutis ei⁹ et p̄cipitabit eū cō  
ſiliū suū. Immisit enī in rete pedes su  
os. et in maculis ei⁹ ambulat. Tenebit  
planta illius laq; et exardescet contra  
eum fitis. Abscondita est in terra pedica  
eius. et decipula illi⁹ sup semitā. Indi  
q; terrebūt eū formidines. et inuoluēt  
pedes ei⁹. Attenuet fame robur ei⁹: et in  
edia inuadat costas illi⁹. Deuoret pul  
critudinē cutis eius. et plumat brachia  
illius primogenita mors. Quellat de ta  
bernaculo suo fiducia eius. et calcet sup  
eū quasi ret interitus. Habitent in ta  
bernaculo illius socij eius q̄ nō est: aspi  
gas in tabernaculo ei⁹ sulphur. Deorsū  
radices eius siccent: sursum aut̄ attera  
tur messis eius. Memoria illi⁹ peat de  
terra. et nō celebret nomē ei⁹ in plateis  
Expellet eum de luce in tenebras. et de  
vrbe transferet eū. No erit semē eius  
neq; p̄genies in populo suo nec vllē re  
liquie in regionibz eius. In die ei⁹ stu  
pebunt nouissimi. et primos iuadet hor  
ror. Hec sunt ergo tabernacula iniq. et  
iste loc⁹ eius q̄ ignorat deū.

**XIX**

**R**Espondes aut̄ iob dixit. Vsq; q̄  
affligitis aiaz meā. et atteritis

Greg. **S**emita mea nō. Quod ad ista q̄ mēbra eā sc̄ nō tāq̄ne trāsferit: q̄n pro hoc q̄ prae se egisse meminim⁹  
a bono q̄ ope tardat: et ex ifurmitate q̄ia timidi. bona cōtra h̄c l. s. prae gesta fortia aggredi nō psumit. Timet  
n. magna bona t̄ripe: qui se i suis actib⁹ ifirmos ē meminerit: Et cū pleriqz etiā bonū qd̄ eligit nescit: q̄si i  
calle suo positas tenebras phorrescat. Ita sepe ita de suo ope fit aīq̄ ierit: ut ignoret oīo: qd̄ v̄tq; qd̄ culpa sit. In  
calle ergo suo tenebras uenit: q̄t h̄is q̄ agē appetit. qd̄ eligit debeat. nescit: rr.

me sermonib⁹. En decies funditis me  
et nō erubescitis opprimetis me. Nē  
pe i si igeauit: mecum erit ignorātia mea.  
**A**t vos p̄ me erigimini et arguitis me ob  
probis meis. Saltē nūc intelligite q̄  
de nō equo iudicio afflixerit me: et fla  
gellis suis me cinxerit. Ecce clamato  
vim paties. et nemo audiet. Elocisera  
bor: i nō est q̄ iudicet. **S**emita mea cir  
cūsepsit i trāsire nō possum et in calle  
meo tenebras posuit. Spoliauit me  
gloria mea. et abstulit coronā de capite  
meo. Destruxit me vndiqz i peor: i q̄si  
euulse arbori abstulit spem meā. Irrat⁹  
est cōtra me furor ei⁹. et sic me habuit  
q̄si hostē suū. Simul venerūt latrones  
ei⁹. fecerūt sibi viā p̄ me et obsederūt  
in gyro tabernaculū meū. Fr̄es meos  
lōge fecit a me. et noti mei q̄si alieni re  
cesserūt a me. Dereliquerūt me p̄pin⁹  
qui mei. et qui me nouerāt oblii sunt  
mei. Inq̄lini dōm⁹ mee i ancille mee  
sicut alienū habuerūt me. et q̄si pegri  
nus fui in oculis eoz. Seruū meū ro  
caui i nō r̄ndit: ore p̄prio dēpcabar illū.  
**H**abitu meū exhortavit vxor mea. i ora  
bā filios vteri mei. Stuli i q̄z despicie  
bat me i cū ab eis recessissem tetrahe  
bat mihi. Abominati sunt me quondā  
cōsiliarij mei. et quē marie diligebā a  
uersat⁹ e me. Pelli mee p̄sumptis car  
nib⁹ adhesit os meū i derelicta sūt tñ  
mō labia circa dētes meos. Miserem⁹  
mei miserem⁹ mei saltē vos amici mei  
q̄ man⁹ dñi tetigit me. Quare pseq⁹  
mini me sic te⁹ i carnib⁹ meis saturā  
mini. Quis mihi tribuat ut scribāf ser  
mones mei. Quis mihi detut erarent  
in libro stilo ferreo i plūbi lamia: l scel  
te sculpanf i silice? Scio enī q̄ redem  
ptor me⁹ viuit: i nouissimo die de ter  
ra surrectur⁹ sum. Et rursum circūda  
bor pelle mea i carne mea videto deū.  
Quē visur⁹ sum ego ip̄e i oculi mei cō  
specturi sunt: i nō ali⁹. Reposita est hec  
spes mea in sinu meo. Quare ergo nūc  
dicatis psequamur eū. i radicē verbi  
ueniamus p̄ eū. Fugite ergo a facie gla

dij: qm̄ vltor iniquitatū gladius est. et  
scitote esse iudicū.

**R**espondēs aut̄ sophar naamas  
thites dixit. Idcirco cogitatio  
nes mee varie succedēt sibi. et  
mens i diuersa rapit. Doctrina q̄ me  
arguis audiā i sp̄lis intelligētie mee re  
spondebit mihi. Hoc scio a principio ex q̄  
est posit⁹ hō sup terrā. q̄ laus impiorū  
brevis sit. i gaudiū hypocrite ad istac  
pūcti. Si alcederit vsc̄ ad celū supbia  
eius i caput ei⁹ nubes tetigerit: q̄si ster  
quiliniū in fine p̄det. et q̄ eū viderant  
dicēt: vbi est. Cielut somniū auolans  
nō inueniet trāsiet sicut vīsio noctur  
na. Oculus q̄ eū viderat non videbit:  
neq̄yltra intuebit eū locus suus. Fisi  
ei⁹ atterent̄ egestate. et manus ill̄ red  
dent ei dolorē suū. Offa ei⁹ implebunt  
vicijs adolescētie eius. et cū eo in pul  
uere dormiet. Cū enim dulce fuerit in  
ore eius malū: abscondit illud sub lin  
gua sua. Parcer illi i nō terelinquet il  
lud. et celabit i gutture suo. Panis ei⁹  
in vtero illius verteret in fel aspidū in  
trinsecus. Divitias quas deuorauit ei  
uomet: et de ventre illius extrahet eas  
deus. Caput aspidū suget. i occidet eū  
lingua vīpere. Nō videat riualis flumi  
nis tortētis: mellis et butyri. Luet q̄ fe  
cit oīa: nec tñ cōsumet. Iuxta multū i u  
dinē adiunctionū suarū sic: i sustine  
bit: qm̄ cōfringens nudauit paupis do  
mum: rapuit et nō edificauit eam: nec  
est satiatus venter eius. Et cum habu  
erit que p̄cupierat possidere nō poterit.  
Nō remansit de cibo eius et p̄perea ni  
hil permanebit de bonis eius. Cū satia  
tus fuerit artabis: estuabit et oīs dolor  
irruet sup eum. Ultimā impleaf venter  
eius ut emittat in eū iram furoris sui.  
et pluat sup illū bellū suum. Fugiet ar  
ma ferrea et irruet in arcū ereū: educt⁹  
et egrediēs de vagina sua i fulgurās i  
amaritudine sua. Gladēt et veniet sup  
eū horribiles. omnes tenebres abscon  
dite sunt in occultis ei⁹. Deuorabit eū  
ignis q̄ nō succendit: affliget relict⁹ in

# Job

tabernaculo suo. Reuelabūt celi iniq/  
tate eius. et terra surget aduersus eū  
aperū erit germē domus illius: detra  
heur i die furoris dei. Nec est p̄s hoīs  
ip̄j a deo. et hereditas verbor̄ ei a dñō.

**R**espondēs aut̄ iob dī. **XXI**  
Ruit. Audire q̄lo sermōes meos  
vt ego loquar. et post mea si videbit̄ ver  
ba ridete. Nunqđ p̄tra hoīez disputatō  
mea est vt merito nō debet cōtristari.  
Accēdite me et obstupecite. et supponi  
te digituz orār̄to. Et ego q̄si recordat̄  
fuerō ptimesco; et cōcutit carnē meam  
tremor. Quare ergo imp̄j viuūt: sub  
levari sunt. fortat̄q̄ diuīt̄s. Semē  
eoz p̄manet corā eis: p̄iniquoz turba  
et nepotū in̄spectu eoz. Dom̄ eoz se  
cure sunt et pacate. et nō est virga dei su  
per illos. Hos eoz p̄cepit nō alboruit  
vacca p̄git et non est priuata fetu suo.  
Egrediuñ q̄si greges puuli eoz. et in  
fantes eoz exūt̄ lusib⁹. Tenet tympa  
nū et cithara. et gaudēt ad sonitū organi  
Ducit in bonos dies suos. et in pucto  
ad inferna descendit. Qui dixerūt deo  
recede a nobis. et sciaz vias tuaz nolu  
mus. Quis est oīpotēs vt seruam̄ ei.  
Et qđ nobis p̄dest si orauerimus illū.  
Verunt̄ q̄z nō sunt i manu eoz bona  
sua p̄filii imp̄ioz lōge sit a me. Quoti  
ens lucerna imp̄ioz extingueſ. et sup  
ueniet eis inundatio. et dolores diuidet  
furoris sui. Crūt sicut palee ante faciē  
venti. et sicut fauilla quā turbo disp̄git.  
Deus seruabit filijs illi? dolorē p̄us. et  
cū reddiderit tūc sciet. Videbūt oculi  
ei? interfectionē suā et de furore oīpotē  
tis bibet. Quid enī ad eū ptinet te do  
mo sua pos̄ se. Et si nūerui mensū ei?  
dimidieſ. Nunqđ deū docebit quispiā  
sciaz: q̄ excelsos iudicat. Iste morit ro  
bultus et sanus: diues et felix. vilcera  
ei? plena sunt adipe. et medullis ossa il  
lius irrogant̄. Ali? vero morit in amari  
tudine aie sue absq̄ vallis opib⁹ et tñ si  
mul in puluere dormiēt. et vermes ope  
rient eos. Certe noui cogitatōes vias

et s̄nias cōtra me iniquas. Dicitis enī  
Ubi est dom̄ principis. et vbi taberna  
cula imp̄ioz. Interrogate quēlibet de  
viatorib⁹. et hec eadē illū intelligere co  
gnoscetis. Quia in diē pditōis seruat̄  
malus: et ad diē furoris duceſ. Quis  
arguet corā eo vias ei? et q̄ fecit q̄s red  
det illi. Ip̄e ad sepulcrā duceſ. et in cō  
gerie mortuorū vigilabit. Dulcis fuit  
glareis coccyti: et post se omnē hoīez tra  
het. et ante se innūerabiles. Quō igit̄  
cōsolamini me frustra: cū r̄nūsio p̄ta re  
pugnare ostēla fit veritati. **XXII**

**R**espondēs aut̄ eliphaz t̄xema  
r̄ites dixit. Nunqđ teo p̄t cōpa  
rari homo. etiā cū p̄fecte fuerit  
scientie. Quid p̄dest teo li iulfus fue  
ris: aut qđ ei cōfers si immaculata fue  
rit vita tua. Nunqđ timēs arguet te et  
veniet tecū in iudiciū: et nō p̄pter mali  
ciā tuā plurimā et infinitas iniqtates  
tuas. Abstulisti enī p̄gn̄ fratrū tuorū  
sine cā et nudos spouasti vestib⁹. Aquaz  
lasso nō dedisti et eiuriēti subtraxisti pa  
nem. In fortitudine brachij tui pollu  
debas terrā: et potentissim⁹ obtinebas  
eam. Ciduas dimisisti vacuas et lacer  
tos pupillorū cōministi. Propterea  
circūdāt̄ es lequeis. et cōturbat te for  
mido subita. Et putabas te tenebras  
nō visurū et ip̄cū aquaz inundantiū n̄  
op̄ressiū iri. An cogitas q̄ de excelsior  
celo sit. et sup stellaz verticē sublimēz.  
Et dicas. Quid. n. nouit de?. Et q̄si p  
caliginē iudicat. Nubes latibulū eius:  
nec nūa p̄siderat et circa cardies celi p  
ambulat. Nunqđ semitā tēculoz cuto  
dire cupis quā calcauerūt viri iniq qui  
sublati sunt an tps suū: et fluui subuer  
tit fundamentū eoz. Qui dicebat deo  
recede a nob et q̄si nihil possit facere oī  
potēs. estimabāt eū cū ille impleſſet do  
mos eoz bonis. quoq̄ s̄nia p̄cul sit a me  
Videbūt iusti et letabūtur et innocēs  
subsannabit eos. Nōne succisa est ere  
ctio eoz: et reliqaz eoz teuorauit ignis  
Acquiesce igit̄ ei et habeto pacem et  
per hec habebis fructus optimos. Su

Hic tr̄sp̄it. 16. lib. moālū:

**E**go. **V**ulnus tuus quippe tua iustus: tu fides turbas  
moy. **C**uiusque tamquam clamare est: de alieno lapsu fabes  
**S**; degit. **V**ultu abire non patitur: et si iusto ordine iusta  
aliquid fieri permittit: iusta tamen abire non similitudinam habet.  
iuste permisit: quod est per reges iustitiam. **A**sperguntur quod fieri  
siderat culpas peccatis electorum: et tamen est iusta iustitia seruire  
non negligit iustitiam ferientium: **P**er omnia quippe ad iustitiam  
datur: quod an sine punita vita per correctionem ac puniam non emere  
nos transiulerunt: diripiuerunt greges et  
pauerunt eos. **A**sinu pupillorum abegerunt lucis puto p. p.  
et abstulent per pignore locum videtur. **D**ubius est: et primus ad  
uertent pauperem viam: et opprescent piter mox: non dico  
masueros terre. **A**lij qdli onagri in deserto: **U**to egrediunt ad opus suum: vigilantesq; get. **N**ec nam  
ad predam pparant panem liberis. **A**grum ad morte est:  
non suum temerit: et vineam ei quem via opem  
presserunt vindemiati. **A**udos dimittunt  
lives indumenta tollentes: quibus non est opem  
rimentum in frigore: quos imbrues montum  
rigat et non habentes velam ampliarunt  
lapides. **U**im fecerunt tepredates pupillos  
et vulgum pauperem spoliauerunt. **N**u  
dis et incedebitibus absq; vestitu et esuriens  
tib; tulerunt spicas. **I**nter aceruos eorum  
meridiati sunt qui calcatis torcularibus si  
tuunt. **D**e ciuitatibus fecerunt viros gem  
re: et aia vulneratoz clamauit. et deus  
multu abire non patitur. **I**psi fuerunt rebelles  
luminis. **P**escient vias ei: nec reuer  
si sunt per semitas illi. **M**ane primo sur  
git homicida: interfecit egenum et pauperem  
re: per noctem vero erit qui surget. **O**culi adul  
teri obseruat caliginem dices: non me vis  
debit oculus, et opiet vultum suum. **P**er  
fodit in tenebris domos. sicut in die con  
dixerat sibi. et ignorauerunt lucem. **S**i  
subito apparuerit aurora arbitrantur  
bram mortis et sic in tenebris qui in luce  
ambulat. **L**euis est super faciem aquae. **M**aledicita sit pars eius in terra: nec ambulet  
per viam vinearum. **A**ld nimium calorem tran  
fiet ab aquis nimium. et usque ad inferos  
peccatum illius. **O**bliuiscat eius miseria.  
cordia. **D**ulcedo illius vermes. **N**on sic  
in recordatione: sed coteratur sicut lu  
gnum instructuosum. **P**auit enim sterili  
et qui non parit. et vidue bene non fecit:  
**D**etraxit fortis in fortitudine sua. et cum  
steterit non credet vite sue. **D**edit ei de  
locu penitentie. et ille abutitur eo in super  
bia. **O**culi autem ei sunt in via illi. **E**le  
vati sunt ad modicum et non subsistent: et  
huiusmodi sunt sic oia et auferent. et sicut  
summitates spicaz coterent. **N**on si non  
est ita. quod me per arguere esse mentitur et  
ponere ante deum verba mea. **C** XXV

scipe et ore illius legere: et pone sermones  
eius in corde tuo. **S**i reuersus fueris ad  
omnipotente edificaberis. et loge facies  
iniquitate a tabernaculo tuo. **D**abit per  
terra silice: et per silice torretes aureos.  
**E**ritis oportens hostes tuos. et argenti  
tu coaceruabis tibi. **T**unc sup omnipotente  
te delitiis afflues. et eleuabis ad deum fas  
cie tuam. **R**ogabis eum: et exaudiet te. et ro  
ta tua reddes. **D**ecernes re et veniet ti  
bi. et in vijs tuis splendebit lumen. **Q**ui  
enim humiliatur fuerit: erit in gloria. et qui incli  
nauerat oculos suos: ipse saluabit. **S**al  
uabit innocentes: saluabitur autem misericordia  
manuum suarum.

**C**XXIII  
**R**espondes autem iob ait. **N**unc quod  
in amaritudine est sermo meus et  
manus plage mee aggrauata est sup ge  
mitum meum. **Q**uis mihi tribuat ut co  
gnoscatur et inueniatur illus. et venia usque ad  
solium eius. **D**ona coram eo iudiciu. et os  
meum replete increpatib; ut sciaverba  
quod mihi renideat. et intelligat quod loquatur mi  
hi. **N**olo multa fortitudine pretendat me  
cum nec magnitudinis sue mole me per  
mat. **P**roponat equtatem contra me. et pue  
nit ad victoriu iudiciu meum. **S**i ad orientem  
iero non apparet: si ad occidentem non  
intelligat eum. **S**i ad sinistram: quod agat. **N**olo  
apprehendat eum. **S**i me vertat ad dexteram  
non videbo illum. **I**pse vero scit viam meam et  
probabit me qui: aurum quod per ignem transit.  
**C**lestigia eius secutus est pes meus. viam eius  
custodiui. et non declinaui ex ea. **A**lmada  
tis labiorum eius non recessi. et in finu meo ab  
scendi verba oris eius. **I**pse enim sol est et ne  
mo auertere potest cogitatorem eius: et alia eius  
quodcumque voluit hoc fecit. **C**umque explever  
it in me voluntate suam alia multa filia  
potest sunt ei. **E**t idcirco a facie eius turbas  
sum: et sideras eam timore sollicitos.  
**D**eus emoliuit cor meum. et omnipotens  
conturbauit me. **N**olo enim perire propter ini  
minentes tenebras: nec faciem meam opuit  
caligo. **C**XXIII

**H**omnipotentes non sunt abscon  
ditata tripa: qui autem non erunt eum  
ignorant dies illius. **A**lii termini

~~otto Gregorij~~ Ista q[uod] patit[ur]. no[n] casu se p[ro]p[ter] h[ab]it deo oia disponete testatur:  
mer tentatio suo / amaritudib[us] sue p[re]tate tribuit / si auctori, ~~Hoc n[on]q[ue]~~ q[uod]a d[omi]n[us]  
bolg h[ab]it afflictione iustor[um] sp[iritu]s appetat[ur] / in si ab auctore nro p[re]tate no[n] am-  
pit[ur] / ad tentatio[n]is articulo nullatenq[ue] r[es]pondeat. ~~Non~~ et ois voluntas  
dyabol[ic]a iusta est: et in p[er]mittente deo / ois p[ro]fici iusta in ~~Reip[ublica] est~~ pro  
hic d[omi]n[us]. ad philipp. 2: et .i. pet. 2: m[od]i in g[ra]m[atica] alti p[er] h[ab]itu[m]

**B**Espondens autē baldath sui/  
tes dint. **P**ās et terror apud.  
eū est: qui facit concordia i sub  
limib⁹ suis. **N**ūquid est nūerus militū  
eius? Et sup quē nō surget lumē illius  
**N**unquid iustificari pōt hō compatus  
deo: aut apparere mundus natus dō mu  
liere? **E**cce lūa etiā n̄ splēdet: i stelle nō  
sunt mūde i cōspectu eius: q̄ntomaḡ  
hō putredo: i fil⁹ hōis vermis **XXVI**

**R**espondēs aut̄ iob dixit. **C**um  
adiutores: nūquid ibecill. Et su-  
stētas brachiū eius q̄ nō ē for-  
tis. **C**ui dedisti cōsiliū. forsī illi qui n̄  
h̄z sapiaz et prudentiā tuā ostēdisti plu-  
rimā. **Q**uē docere voluisti. Nōne eū q̄  
fecit spiramentū. Ecce gigātes gemūt  
sub aq̄s: et q̄ habitāt cū eis. **N**uaq̄ ē in-  
ferus corā illo. et nullū est operimentū  
pditioni. **Q**ui extēdit aquilonē sup va-  
cuū et appendit terrā sup nihili. **Q**ui  
ligat aq̄s in nubib⁹ suis: vt nō erūpāt  
piter teorsum. **Q**ui tenet vultū solij  
sui. et expādit sup illud nebulā suā. **T**er-  
minū circūdedit aq̄s vsc⁹ dum finiant  
lux et tenebre. **C**olūne celi p̄tremiscunt  
et pauēt ad nutū ei⁹. **I**n fortitudine illi  
us repēte maria cōgregata sunt. et pru-  
dentia ei⁹ p̄cussit superbū. **S**pūs eius  
ornauit celos. et obſetricāte manū eius  
eductus est coluber tortuosus. **E**cce h̄z  
expte dicta sunt viaz eius. **E**t cum vix  
pariā stillā sermōis eius audierimus  
q̄s poterit tonitruū magnitudinis illi⁹  
intueri.

XXVII

meus q̄si iniquus. **Q**ue est ei spes h̄y  
potrite si auare rapiat et nō liberet deus  
aīam eius. **N**ūquid deus audiet clamo-  
rem ei? cū venerit sup eū agustia. **A**ut  
poterit in oīpotēte delectari. et inuocare  
deum oī tpe. **D**ocebo vos p manū dei  
q̄ oīpotens habeat: nec abscondā. **E**cce  
vos oēs hostis et quid sine cā vana los-  
quimini. **H**ec est pars hoīis impij apud  
deū. et hereditas violentor̄ qua ab oīpo-  
tēte suscipiet. **S**i multiplicati fuerint  
filii eius in gladio erūt et nepotes eius  
nō saturabunt pane. **Q**ui reliqui sue,  
rint ex eo sepelient in interitu. et vidue  
illius nō plorabunt. **S**i cōportauerit  
quasi terra argentū. et sicut lutū ppa-  
rauerit vestimenta: pparabit quidē sed  
iustus vestief illis. et argentū innocēs  
diuidet. **E**dificauit sicut tinea domuz  
suā et sicut custos fecit ymbraculū. **D**i-  
ues cū dormierit nihil secuz assert: ape-  
riet oculos suos et nihil inueniet. **A**p-  
pendet eū q̄si aqua inopia. nocte oppre-  
met eum tempestas. **T**ollet eum ventus  
vrens et auferet et velut turbo rapiet eū  
de loco suo. **E**t mittet sup eū et nō pcer-  
de manu eius fugiēs fugiet. **S**tringer  
sup eū manus suas. et sibilabit sup illū  
intuens locum eius. **C**XXVIII

**F**abet argentū venarū suarū pni-  
cipia: et auro loc⁹ est in quo co-  
flatur. Ferrū de terra tollit: et la-  
pis solutus calore in es vertit. Lepus  
posuit tenebris, et vniuersorū fine ipse  
cōsiderat. Lapidē qz caliginis et umbra  
mortis diuidit torres a populo peregrinante:  
eos qz oblitus est pes egētis ho-  
minis et inuios. Terra de qua oriebat  
panis, i loco suo igni subuersa est. Loc⁹  
saphiri lapides eius: et glebe illi⁹ aurū.  
Semitā ignorantis auis: nec intuitus  
est oculus vulturis. Nō calcauerūt eā  
filij institorū: nec ptransfūt p eā leena.  
Ad silicē extendit manū suā: subuertit  
a radicibus mōtes. In petris riuos ex-  
cidit, et omne preciosum vidit oculus  
eius. Profunda quoqz fluuorum scrū-  
tatus est et abscondita produrit in luce

**S**apietia vero ubi inuenitur: et quis est locus intelligentie. Nescit homo precius eius: nec inuenitur in terra suavitery iuueniū. Abysmus dicit non est in me et mare loquitur: non est mecum. Non dabit aurum obriquum per ea nec appendet argentum in cōmutatōe eius. Non cōferet tinctis indie colorib⁹ nec lapidi sordanico p̄ciosissimo vel saphiro. Non adequabit ei aurum vel vitrum: nec cōmutabuntur per ea vasa auri excelsa et eminētia non cōmemorabunt cōparatione eius. Trahit autem sapientia de occultis. Non adequabitur ei topaçius de ethiopia: nec tincture mūdissime cōponentur. Unde ergo sapietia venit: et quis est locus intelligentie? Abscondita est ab oculis oīm viventium: et lucres quos celi latet. Perditio et mors dixerunt: auribus nostris audiuiimus famam eius. Deus intelligit viā eī et ipse novit locū illius. Ipse enim finis mundi intuitus. et oīa quod sub celo sūt respicit. Qui fecit petris pondus: et aquas appedit in mensura. Qui ponebat pluuijs legē. et viā per cellis sonatib⁹: tūc vidit illā et enarravit et p̄parauit et inuestigauit et dirigit hōi. Ecce timor domini ipsa est sapientia: et recedes re a malo intelligentia.

**H**ic incepit. 19. lib. moralis.

ferantē et pupillū cui nō esset adiutor  
Benedictio pituri sup me veniebat, et  
cor vidue cōsolatus sum. Justicia ini-  
dutus sum: vestiui me sicut vestimento  
et diademate iudicio meo. Oculus fui  
ceco et pes claudio. Pater erā pauperū;  
et tāz quā nescibā diligēt sime uesti-  
gabā. Cōcerebā molas inīq et de tentis  
bus illius auferā predaz, dicebāqz. In  
nidulo meo moriar et sic palma multe  
plicato dies. Radix mea apta est secus  
aquas; et ros morabit in messione mea  
Gloria mea sp̄ innouabit et arcus me⁹  
in manu mea instaurabit. Qui me au-  
diebant expectabāt sententiā et intenti-  
tacebāt ad cōsiliū meū. Clerbis meis  
addere nihil audebāt, et sup illos stilla-  
bit eloquīū meū. Expectabāt me sicut  
pluuiā: et os suū aperiebāt q̄si ad imbrē  
serotinū. Si qñ ridebā ad eos nō cre-  
debāt: et lux vultus mei nō cadebat in  
terra. Si voluissem ire ad eos sedebā  
primus. Cūqz sederē q̄si rex circumstā-  
te exercitu; erā tamē merentium cōfo-  
latoz.

**T**unc aut̄ deridēt me iuniores  
ut p̄ quox nō dignabat p̄t̄s po-  
nere cū canib⁹ greg⁹ m̄i. **Q**uo  
virtus manuū m̄ihi erat p̄ nihil:  
ita ip̄a putabant̄ indigni. **E**gestate  
me steriles. q̄ rodebāt in solitudine  
lētes calamitate ⁊ miseria. **E**t mā  
āt herbas ⁊ arbor⁹ cortices. et radix  
perox erat c̄ b̄ eoz. **Q**ui de suallis  
ista rapiētes: cū singla repperissent  
a cū clamore currabāt. **I**n desertis  
itabāt torrentiū: et in cauernis ter-  
r̄ sup glareā. **Q**ui inter huiuscemo-  
ritabānt̄. et eē sub sentib⁹ delicias cō-  
tabāt. **S**ilij stultoꝝ ⁊ ignobilium. et in  
ra penitus nō parētes. **N**ūc in eoz  
tūcū versus sum: et factus sum eis i-  
rbiū. **A**bominant̄ me ⁊ lōge fugiūt  
e. et faciē meā cōspuere nō verent̄.  
paretrā enī suā apunt ⁊ afflīxit me: ⁊  
nū posuit i os meū. **A**d tertiarā orieſ  
calamitat̄ mee ilico surreserūt. **P**e-  
neos subuertēt. oppresserūt q̄si

# Job

fluctibus semitis suis. Dissipauerunt itis  
nera mea insidiati sunt mihi et prouale  
runt. et non fuit quod ferret auxiliū. Quasi  
rupto muro et apta ianua irruevit super  
me: et ad meas miseras deuoluti sunt  
Redactus sum in nihilum. Abstulit quasi  
ventus desiderium meum et velut nubes per  
transiit saluus mea. Nec autem in memet  
ipso marcessit aia mea et possidet me di  
ses afflictōis. Nocte os meum prostrat do  
loribus. et qui me comedunt non dormiunt.  
In multitudine eorum consumitur vesti  
mentum meum. et quasi capitio tunice suc  
cinxerunt me. Comparatus sum luto et assi  
milatus sum fauille et cineri. Clamo ad  
ter non exaudis me: stoy non respicis me  
Mutatus es mihi in crudelē. et in di  
ritia manū tue aduersaris mihi. Eleua  
sti me et quasi supuentū ponens elisisti me  
valide. Scio quod morti trades me: ubi  
constituta est domus oī viuenti. Uerū  
tamē non ad consumptionē eorum emittis  
manū tuā et si corruerint ipse saluabis.  
Flebā quondam super eo quod afflictus erat  
opatibas aia mea pauperi. Expectabā  
bona et venerunt mihi mala: postolabar lu  
ce et eruperunt tenebre. Interiora mea  
effervuerunt absq; villa requie puerū  
me dies afflictōis. Meres incedebam  
sine furore consurgens. in turba clama  
bā. Frater fui draconū et socius strutio  
nū. Lutis mea denigrata est super me. et  
ossa mea aruerunt per caumate. Versa est  
in luctū cythara mea. et organū meū  
in vocē flentū.

**XXXI**  
**A. 21.** **D**epigi fedus cū oculis meis:  
pot ne cogitare quidē de virgine.  
Quā ei pte haberet in me de  
desup. et hereditatē oīpotēs de excelsis  
Nunqđ non pditio ē inīq; et alienatio oī  
peratib; iniusticiā. Nonne ipse cōsiderat  
vias meas: et cūctos gressus meos di  
numerat. Si ambulauī i vanitate et se  
stinauit in dolo pes meus: appēdat mo  
in statera iusta: et sciat deus simplicitā  
te meaz. Si declinauit gressus meus  
de via. et si secutus est oculus meū cor  
meū. et si i manib; meis adhesit macu

la. serā et aliis comedat. et progenies  
mea eradiceat. Si deceptū eit cor meū  
super muliere: et si ad ostiū amici mei in  
ficiatus sum scortū alteri? sit vxor mea  
et super illā incuruent alij. Hoc enī ne  
fas eit et iniqtas maxima ignis vscq; ad  
pditionē deuorās. et oīa eradicas geni  
mina. Si ptepsi subire iudiciū cū ser  
uo meo et ancilla mea. cū disceptaret ad  
uersum me. Quid enī faciā cū surrexe  
rit ad iudicandū de? et cū q̄sierit. qd rū  
detō illi. Nunqđ non in vtero fecit me q  
et illū opat̄ est. et formauit me i vulva  
vnus. Sinegauit qd volebat paupib;  
et oculos vidue expectare feci. Si come  
di buccellā meā sol? et non comedit pu  
pillus ex ea. Qua ab infantia mea cre  
vit mecum miseratio. et de vtero matri  
mee egressa est mecum. Si despexi pter  
eunte eo qd non habuerit indumentū. et  
absq; opimēto paupere. Si non bñaire  
rūt mihi latera ei?: et de vellerib; ouiu  
mearū calefact̄ est. Si leuavi super pu  
pillū manū meā etiā cū viderē me in  
porta supiorē: hñerus meā a iunctura  
sua cadat. et brachiū meū cū ossib; con  
fringat. Semper enī quasi tumentes super  
me fluctus tumui deū. et pond̄ eius ser  
re non potui. Si putavi aux̄ robur me  
um: et obriço dixi fiducia mea. Si letat  
tus sum super multis diuitijs meis. et qd  
plurima reperit manū mea. Si vidi lo  
lem cū fulgeret et lunā incēdente clare  
et letatū est in abscondito cor meū: et  
osculatus sum manū meā ore meo q  
est iniqtas maxima: et negatio cōtra de  
um altissimū. Si gauisus sum ad tuis  
nā eius qd me oderat: et exultaui qd iue  
nisset eū malū. Non enī tedi ad peccan  
dū guttur meū: ut expeterē maledicēs  
aīam eius. Si non dixerūt viri taberna  
culi mei: qd det de carnib; eius ut satu  
remur. Foris nō māsit pegrinus: ostiū  
meū viatori patuit. Si abscondi quasi  
homo peccatū meū: et cœlauī i sinu meo  
iniqūtate meā. Si expauit ad multitu  
dine nimū et despicio p̄pinqꝫ ter  
ruit me. et non magis tacui nec egressus

**iii. Iogii rr. Greg. r. ii. et. 12.** **H**n ait (respirabo) qd sicut labor iustoz est / vide prava nec corrige: ita qmne e labor arrogatiu. si qd sapientia non erit. **V**im qmne misera est uite ferre vix pat: si se qd sentiat paulo tardu moneficiu. **H**n mre est ut at res bona agitur qd ei qd elatio in corde vincat: ne si a radice misere dehinc pdeat: amaro neq; fructu pducatur. **H**i ergo qd adhuc vicioz bello subiacet: neq; p pdcatois usq; pesse magistrio retoz debet. **H**ic est enim qd iuxta dñe dispensatiois uoce ab anno uicesimo quinto leuita tabina uasa seruunt: si a quicquidem custodes vasorum fuit. **C**uid enim qd annu qntu er uicesimus in quo fles inueniuntur obortur? n ipa qd vnuq; vnu bella signat? Et qd p quicquidem in quo uibeli reges continetur? nisi interna des edomito bello metie expimunt? **C**o bo p tabinaculo fuunt. et qd quicquidem custodes vasorum fuit: ut alioz cura suscepere no psumunt. **C**u io tentatione bella sube spus veteri fmei. **E**n venter meus quasi mustum absq; spiraculo. qd lagunculas nouas dirupit. Loquar et respirabo pululu. apertu labia mea et rndebo. **N**on accipia psonam viri: et deu ho n equalv. **N**escio ei qd subtilitate: si post modis cu tollat me factor meus. **XXXIII**

## ¶ Ps quita. moalium

**H**ic inquit. 23. lib. moal. pugnui. In ista exercet vto ne extollit debet: in illa oio exigitur. **O**serunt aut tres viri isti respodere iob: eo qd iustus sibi videatur. Et iratus indignatusq; est heliu fili barachel bugites de cognatione subsistat. Qui igit sat fortiter tentatione ferre certamis: cu tentatione qutit: in alta arte pscidet qutis? qd apud semetipm etia sub serpo ee qtentiones vici osq; spicat: qd nulla fractus delectatione qsentit;

**O**ndere iob: eo qd iustus sibi videatur. Et iratus indignatusq; est heliu fili barachel bugites de cognatione subsistat. Qui igit sat fortiter tentatione ferre certamis: cu tentatione qutit: in alta arte pscidet qutis? qd apud semetipm etia sub serpo ee qtentiones vici osq; spicat: qd nulla fractus delectatione qsentit;

**A**ppui os meu loquatur lingua mea in fauibus meis. Simplici corde meo sermones mei: et sinuaz labia mea pura loquent. Spus dei fecit me: et spiraculum oipotetis uincit me. Si potes rnde mihi: et aduersus facie meam cōsiste. Ecce et me sicut et te fecit deus. et de eodem luto ego qd formatus sum. Uerunti miraculum meu no te terreat et eloquacia mea no sit tibi grauis. Dixisti ergo in aurib; meis: et vocē verbō tuor auditi. Undum sum ego et ables delicto: immaculat et no est iniqtas in me. Quia qrelas in me reperit. ideo arbitratus est me inimicū sib. Posuit in neruo pedes meos: custodiuit oēs semitas meas. Hoc est ergo in quo non est iustificat. Rndel tibi: qd maior sit deus hoie. Aduersus eū cōtendis qd no ad oīa verba rnderit tibi. Hemel loquitur deus: et secundo idipm no repetit. Per somnum invisione nocturna qd irruit sopor sup hoies: et dormiūt in lectulo. Tūc aperit aures viror et erudiens eos instruit disciplina: vt auerrat hoiez ab his que fecit. et liberet eum de superbia: erudiens aiaz eius a corruptione et vitam illius vt no transeat gladiū. In crepat qd per dolorem in lectulo. et oīa ossa eius marcescere facit. Abominabilis ei fit in vita sua panis et aīe illius cibus ante desiderabilis. Tabescet caro eius: et ossa que tecta fuerant nudabūtur. Appropinquabit corruptio aīa ei. et vita illius mortiferis. Si fuerit pro eo angelus loquēs unus de similibus vt annūciet hois equitatē miserebitur eius et dicet. Libera eū vt no descedat in corruptionē. Inueni in quo ei pro

eo angelus loquēs unus de similibus vt annūciet hois equitatē miserebitur eius et dicet. Libera eū vt no descedat in corruptionē. Inueni in quo ei pro

**C**ui regne facit hoies ipso ita est. **E**cclio libro. 24. **N**emus rege super se iudea regna nolunt: et idcirco exigebit meritis ipso ita est. **I**n ipso ita est quoniam ipso ita est qui sub sequentibus exigunt ut sub illo iudicis praeceptibus disponantur. **S**i nullus q[uod] tale rectore patitur cu[m] que patitur armatur: q[uod] nimis sui fuit meritis: p[ro]p[ter]e[rum] etiam et d[omi]n[u]s dauid Saulle p[ro]p[ter]e[rum] sibi sub sequente culpa adulterii p[ro]p[ter]e[rum]: q[uod] dignus fuit p[ro]p[ter]e[rum] tanta ipsius aspergim[en]to. **D**icit propter hanc subdictionem disponit arta regentia: ut sepe ex culpa pastorum detinatur. **C**ertus vero est. **S**icut sibi iure et rectore mita queritur et plebitur: ut sepe ex culpa pastorum detinatur vita plebi: et sepe ex multo plebi mutat vita pastorum: **I**n q[uod] rectores hinc iudicis suum: magna cautela subdictionem est: non temere vita iudicis regentia. **S**ed enim vita iudicis plebi. **H**y sepius facta examinat magistrus: q[uod] p[ro]p[ter]e[rum] iniquos esse. **S**ubito morientur in media nocte tue.

**C**onsumpta est caro eius a suppli-  
cibus reuertens ad dies adolescentie iue.  
Deprecabis deum et placabilis ei erit: et  
videbit facie eius in iubilo: et reddet ho-  
mini iusticiam suam. **R**espiciet hoies: et di-  
cer. Peccavi et vere deliqui: et ut era di-  
gnus non recepi. **L**iberauit aiam suam ne  
pgeret in interitu sed viues luce vide-  
ret. Ecce hec oia opa teus tribi vicibus  
p[ro]p[ter] singulos: ut reuocet aias eorum a corru-  
ptione: et illuminet lucem viuentium. At:  
tende iob et audi me: et tace dum ego lo-  
quor. **S**i autem habes quod loquaris responde mihi.  
Loquere. **V**olo enim te apparere iustum.  
Quod si non habes: audi me: tace et docelvo  
te sapientiam. **XXXIII**

**O**p[er]a pronunciata itaque heliu etiam hec  
locu[m] est. **A**udite sapientes verba mea et eruditu[m] auscultate me  
auris ei verba probat et guttur escas gu-  
stus diuidit. **J**udicium eligamus nobis  
et inter nos videamus quid sit, melius?  
**Q**uia dixit iob: iustus sum. et deus sub-  
uerit iudicium meum. In iudicando enim  
me medaci est: violentia sagitta mea  
ab his vello peto. **Q**uis est vir ut est iob  
qui bibit sublimationem quasi aquam: qui gradi-  
tur cum opantibus iniquitate. et ambulat  
cum viris impiis? **D**ixit enim. Non placebit  
viro deo. etiam si cucurrerit cum eo. **I**do  
viri cordati audite me. Absita deo im-  
pietas: et ab omnipotente iniqtas. **O**p[er]a eni[m]  
hoies reddet ei: et iuxta vias singulorum re-  
sintuet eis. **V**tere enim deus non condemna-  
bit frustra: nec oportet subuertet iudi-  
cium: Quem constituit alium super terram: aut  
quem posuit super orbem quem fabricatus est.  
**S**i direxerit ad eum cor suum spiritum illius et  
flatum ad se trahet. Deficiet ois caro filii  
et homo in cinere reuertetur. **S**i habes ergo  
intellectum audi quod dicitur: et auscultavocem  
eloquij mei. **N**unquam qui non amat iudici-  
um sanari potest. Et quod tu eum qui iustus  
est intime codemnas? Qui dicit regi a-  
postata: qui vocat duces impios? Qui non  
accipit ploras principum: nec cognovit  
tyrannum cum disceptaret contra pauperem?

**O**pus enim manuum eius sunt vniuersi-

**S**icut sibi iure et rectore mita queritur et plebitur: ut sepe ex culpa pastorum detinatur vita plebi: et sepe ex multo plebi mutat vita pastorum: **I**n q[uod] rectores hinc iudicis suum: magna cautela subdictionem est: non temere vita iudicis regentia. **S**ed enim vita iudicis plebi. **H**y sepius facta examinat magistrus: q[uod] p[ro]p[ter]e[rum] iniquos esse. **S**ubito morientur in media nocte tue. **M**agistrus non s[ecundu]m dissimilat iudicari l[eg]it. **I**n p[ro]p[ter]e[rum] iudicio dubio iudicato reservatur. **I**n d[omi]ni salua res agitur: ut utrum est nimis: si quam po-  
nit est toleratur. **D**einde in h[ab]ilitate suggestio:  
No[n] sunt tenebre non est umbra mortis: si fortasse valeat quod displicet emendari.  
ut abscondant ibi qui operantur iniquitate. **H**ic iudicium sumptu[m] est: ne iudicatio iuste-  
rat iustitiae inordinatio defensione: ne dan-  
at ad deum in iudicium. **A**nteret multos in  
numerabiles: et stare faciet alios per eos esse quod despiciat. que fortasse operatur.  
**N**ouit enim opera eorum: et idcirco inducit non  
ut in aliis actis reprehendat. **C**est h[ab]ilitate et p[ro]terveri. **Q**uasi ipios percussit eos  
in loco videntium. **Q**ui quis de industria  
recesserunt ab eo: et oes vias eius intelligi-  
t[ur]tudo iuste dilegit: ipsa magna recti-  
t[er]e noluerunt ut puenire facerent ad eum  
ut in aliis actis reprehendat. **C**est h[ab]ilitate et p[ro]terveri.  
**Q**uia si ipios percussit eos  
in loco videntium. **Q**ui quis de industria  
recesserunt ab eo: et oes vias eius intelligi-  
t[ur]tudo iuste dilegit: ipsa magna recti-  
t[er]e noluerunt ut puenire facerent ad eum  
ut in aliis actis reprehendat. **C**est h[ab]ilitate et p[ro]terveri.  
**Q**uia ergo locu[m] sum ad deum: te quod non prohibeo. **S**ic errauit tu doce me. **H**ic iniquitate locu[m]  
sum ultra non addam. **N**unquam a te de-  
us expertus est: qui displicuit tibi. **T**u enim  
cepisti loqui: et non ego. **D**o si quid nosti  
melius: loquere. **C**uri intelligentes loqua-  
tur mihi: et vir sapiens audiat me. **I**ob  
aut stulte locutus est: et verba illius non  
sepe a placido subito et placido.  
aut sonat disciplina. **P**ater mi[p]er]be iob vos  
qui addidit super peccata sua blasphemiam  
super regnum tenet glorie: se potuisse  
agere melius putat. **N**on plenus fit ut et  
iudicium: provocet sermonibus suis deum.  
**H**ic iudicium hec rur. **XXXV**

**I**udicatum locutus est. **N**unquid equa-  
ritas obsecrat: et nonne iste qui scribit  
videbit tibi tua cogitatione ut dice  
res iustior deo sum? **D**ixisti enim. **N**on tis-  
ci placet quod rectum est: vel quid tibi  
proderit si ego peccauerero. Itaque ego re-  
spondebo sermonibus tuis: et amicis  
tuis tecum. **H**uscipe celum et intue-  
re et contemplare ethera quod altior te fit.  
**S**i peccaueris quid ei nocebis? Et si  
multiplicate fuerint iniquitates tue:  
quid facies contra eum? **N**onno si in-  
fatuatus egeris quid donabis ei? Aut quid  
de manu tua accipier. **D**omini qui si  
misericordia tua est nocebit iniquitas tua.

et filii hominis adiutorabit iusticia tua.  
Propter multitudinem calumniatorum  
clamabunt et euilabunt propter vim brachij  
tyrannoꝝ. Et non dixit ubi est deus qui se  
cit me: quod tecum carmina in nocte. Qui  
doceat nos super iumenta terre et super volu  
cres celi erudit nos. Ibi clamabunt et  
non exaudiet propter superbia malorum. Non  
ergo frustra audiet deus et oportes cau  
sas singulorum intuebitur. Etiam cum dixeris  
non considerat: iudicare coram filio et expecta  
eum. Num enim non infert furorem suum. nec vel  
ciscit Icel? valde. Ergo iob frustra apie  
os suum. et absque scia verba multiplicat.

**A**ndes quod habui lec. XXXVI  
locutus est. Susline me pa  
lulam et indicabo tibi. Adhuc enim  
habeo quod pro deo loquar. Repetata scientia  
mea a principio. et operatore meo probabo  
iustum. Vere ei absque medacio sermones  
mei. et perfecta scia probabis tibi. De pot  
tentiis non abhincit cum ipse sit potens. sed non  
saluat impios. et iudicium paupibꝫ tribu  
it. Non auferet a iusto oculos tuos: et re  
ges in solio collocat in perpetuum: et illic  
eriguntur. Et si fuerint in catenis et vin  
ciantur funibus paupertatis iudicabit eis  
opera eorum et scelera eorum: quod violenti fuerunt  
Reuelabit quod aure eorum per corripiat. et lo  
queretur ut reuertantur ab iniunctate. Si au  
dierint et obseruerint propriebus dies su  
os in honore: et annos suos in gloria. Si autem  
non audierint transibunt per gloriam: et consu  
munt in stultitia. Simulatores et calli  
di puocant iram dei: neque clamabunt cum invi  
cti fuerint. Morietur in tempestate aia eorum  
et vita eorum inter effeminatos. Cripit  
de angustia sua pauperem et reuelabit in  
tribulacione aure eius. Igitur saluabit te  
de ore angusto latissime et non habet e  
fundamentum subter se. Reques autem me  
se tue erit plena pinguedie. Causa tua  
quasi impij iudicata est: causaq; reci  
pies. Non te ergo supet ira ut aliquem op  
primas: nec multitudo donorum inclinet  
te. Depone magnitudinem tuam absque tri  
bulacione et oves robustos fortitudine. Ne  
protrahas noctem: ut ascendat prolixi p. eis.

**C**ave ne declines ad iniunctatem. Hac.  
enim cepisti sequi post misericordiam. Ecce de  
excelsus in fortitudine sua et nullus ei  
filis in legislatoribus. Quis poterit scruta  
tari vias eius: aut quod audet ei dicere:  
opatus es iniunctate. Nemero quod igno  
res opus eius de quod cecinerunt viri. Deus  
hoies vident eum unusquisque intuetur peccatum.  
Ecce deus magnus et vincens scientia no  
stra. Numerus annorum eius inestima  
bilis. quod auctor stillas pluviae: et effundit  
imbras ad instar gurgitum qui de nubibus  
fluunt que precessunt cuncta desuper.  
Si voluerit extedere nubes quasi ten  
torum suum. et fulgurare lumine suo  
desuper: cardines quod maris opietur. Per hec  
enim iudicat populos. et dat escas multis  
mortaliibus. In manbo abscondit lucem et  
precipit ei ut rursus adueniat. Annuntiat  
de ea amico suo quod possessio eius sit et ad  
eam possit ascendere. XXXVII

**P**ropter hoc expauit cor meum et  
memotum est de loco suo. Audis  
et auditio mea in terrore vocis  
eius et sonum de ore illius precedentem.  
Subter omnes celos ipse considerat. et  
lumen illius super terminos terre. Post  
eum rugiet sonitus: tonabit vox magni  
tudinis sue et non inuestigabitur cum  
audita fuerit vox eius. Tonabit deus  
in uoce sua mirabiliter. qui facit magna  
et inscrutabilia. Qui precipit nubes ut de  
scendat in terram. et hyemis pluviis et  
imbris fortitudinis sue. qui in manu  
omnium hominum signat. ut nouerint singu  
li opera sua. Ingrediet bestia latibulum  
suum et in antro suo morabitur. Ab interi  
oribus egredietur pestas: et ab arcturo  
frigus: flante deo crescere gelu. et rur  
sum latissime fundunt aque. Frument  
um desiderat nubes. et nubes spargunt  
lumen suum. Que lustrant cuncta per  
circumitu[m] quoque eas voluntas gubernan  
tis duxerit ad omne quod precipit il  
lis super faciem orbis terrarum: sive in una  
tribu. sive in terra sua. sive in quoque  
loco misericordie sive eas iussent iuueni  
ri. Asculta hec iob: sta et considera mira  
tur.

# Job

bilia tui. Nunqd scis qun*ti* precepit deus pluviis vt ostederet lucem nubium eius? Nunqd nosti semitas nubium magnas et prefectas scientias? Non vestimenta tua calida sunt cum preflata fuerit terra australis. Tu forsitan cum eo fabricatus es celos: quod solidissimi quasi ere fusi sunt. Ostende de nobis quod dicamus illi. Nos quippe in uolumur tenebris. Quis narrabit ei quo loquor? Etia si locutus fuerit, homo devorabitur. ac non videret lucem. Subito aer cogef in nubes: et ventus trahens fugabit eas. Ab aequali aurum venit et a deo formidolosa laudatio. Dignus eum inuenire non possum. Magnus fortitudier iudicio et iusticia. et enarrari non potest. Ideo timebuit eum viri et non audebunt contemplari oes qui sibi vident esse sapientes.

## XXXVII

*V. 6.  
Ib. 28.*  
**R**espondes autem domini iob de turbinis diri. Quis est iste in uoluntuens suas sermonibus imperitis. Accinge sicut vir lumbos tuos: interrogalo te et rinde mihi. ubi eras quam nebam fundamenta terre. Indica mihi si habes intelligentiam. Quis posuit mesuras eius si nosti vel quis tetendit super eam lineam. Super quod bases illius solidate sunt. Aut quis dimisit lapide angularez eius cum me laudaret simul astra matutina: et iubilaret oes filij dei. Quis conclusit ostijs mare quam erupebat quasi de vulua. procedes: cum ponerem nubem vestimentum eius et caligine illud quasi panis infantie obuolueret. Circu<sup>de</sup>di illud terminis meis et posui recte et ostia et diri. Uelguer huc venies. et non procedes amplius et hic confringes tumetes fluctus tuos. Nunqd post ortum tuum precepisti diluculo et ostendisti aurore locum suum. et tenuisti cōcuties extrema terre excussisti impios ex ea. Restitueret ut lutum signaculum et stabit sicut vestimentum. Aufere ab impiis lux sua. et brachium excelsum confringe. Nunqd ingressus es profundus maris. et in nouissimis abyssi teambulasti. Nunqd apte sunt tibi portae mortis: et ostia tenebrosa vidisti. Nunquid

considerasti latitudinem terre? Indica mihi si nosti oia in qua via lux habitet et tenebrarum quis locus sit: ut ducas vnu quodqd ad terminos suos. et intelligas semitas domus eius. Sciebas tunc quod nasciturus esses. et numerum diez tuorum noueras. Nunqd ingressus es thesauros nivis. aut thesauros gradinis asperisti: quod parauit in tempore hostis in die pugnae et bellum. Per quam viam spargitur lux: dividitur estus super terram. Quis dedit vel metuissimo imbra cursum. et viam sonantis tonitruis: ut plueret super terram absque hoie in deserto ubi nullus mortaliu*m* comoratur ut impleret iniuria et desolata. et produceret herbas viuientes. Quis est plus tui potest: vel quis genuit stellas roris. De cui us utero egressa est glacies: et gelu de celo quis genuit. In similitudinem lapidis aquae durans et superficies abyssi constringit. Nunqd coiungere valebis micanteres stellas pliades aut gyrum arcturi poteris dissipare. Nunqd producis luciferum in tempore suo. et vesperum super fines terre consurgere facis. nunqd nosti ordinem celi et pones rationem eius in terram. *Hic incepit liber. 30. moab.* quid eleuabis in nebula vocem tuam: et impetus aquarum opiet te. nunqd mittes fulgura et ibunt: et reuertentia dicent tibi adsumus. Quis posuit in visceribus hominis sapientiam: vel quis dedit gallo intelligentiam. Quis enarrabit celorum rationem et concentum celi quis dormire faciet. Qui fundabat puluis in terra et glebae copiis gebant. nunqd capies leena predam et aiaz catulorum eius implebis: qui cubant in antris. et in specubus insidiantur. Quis preparat coruorum escas suas: qui pulli eius clamanter ad deum vagientes eo quod non habent cibos.

*Ib. 29.*  
**D**uqd nosti tempore propriibile in per trissim parturientes cervas obseruasti. Divulerasti meses acceptos et scisti tempore propriearum. Incurvant ad fetum et pariunt et rugit et emitunt. Separatur filii earum et pergit ad pastum: egrediuntur et non reuertentur ad eas. Quis dimisit onagrum liberum et vincula eius quod soluit?

Hic dicitur. 31. lib. moab.

Cui dedit in solitudine domum, et tabernacula eius in terra saliuginis. Cotemnit multitudinem civitatis; clamore exactoris non audit. Circuspicit motes pascue sue et viricia quae perquirit. Nunquid volet rhinoceros servire tibi, aut morabitur ad proprie tuum. Nunquid alligabis rhinocerotem ad arandam loco tuo, aut prouincias valium post te? Nunquid fiduciam habebis in magna fortitudine eius: et de reliquis ei labores tuos? Nunquid credes illi quoniam lementem reddat tibi, et area tuam congreget? Denique structionis similis est penitus herodij et accipitris. Qui derelinquit oua sua in terra tu forsan in puluere calefacies ea? Obliviscitur quod pes contulit ea: aut bestia agri iterat. Duratur ad filios suos quoniam non sint sui: frustra laboravit nullo timore cogente. Privavit enim ea deus sapientia, nec dedit illi intelligentiam. Cum ipsis fuerit in altum alas erigit: et rideret equum et ascensorum ei? Nunquid probabis equo fortitudinem: aut circumdabis collo eius hinnitum: nunquid sulcitabis eum quasi locutas? Gloria narii ei? terror: terram ungula fodit. Exultat audacter: in occursum progit armatis. Cotemnit pavorem nec cecidit gladio. Sup ipsum sonabit pharetra: vibrabit hasta et clipeus? Ferues et fremes sorbet terram nec reputat tuba sonare clangorem. Ubi audierit buccinam, dicit Yahweh: percul adorans bellum extortationem ducum: et ylulatum exercitus. Nunquid per sapientiam tuam plumescit ac cipiter: expendes alas suas ad austrum nunquid ad preceptum tuum eleuabitur aquila: et in arduis ponet nidum suum? In petris manet: in preruptis silicibus conformatur, atque in accessis rupibus. Inde contemplatur escam, et delonge oculi eius percipiuntur. Nulli eius lambunt sanguinem et vibicorum cadaver fuerit: statim adebet. Et adiecit dominus et locutus est ad iob. non quid qui cotendit cum deo: tamquam consolans. Ut quis qui arguit deum debet et respondere ei? Respondens autem iob domino dixit. Qui leviter locutus sum respondere quid possum: Onam mea ponam super os meum.

Unus locutus sum quod utihab non dixi sem et alterum quibus ultra non addam. XL

Bibime dixit. Accinge sicut vir latus tuos: interrogabo te et in digna mihi. Nunquid irritum facies iudicium meum et condemnabis me ut iustificeris? Et si habes brachium sicut deum et voce simili tonas, circumda tibi decorum et in sublime erigere. et esto gloriosus; et speciosus induere vestibus. Disperge super hos in furore tuo: et profunde eos et respiciens oculum arroganter humili. Respice cunctos super hos et confunde eos, et contemne impios in loco suo. Absconde eos in puluere simul et facies eorum demerge in foueam, et ego contemne te possit dextera tua, ecce belemoth quem feci tecum: sicut quoniam vos comedet. Fortitudo eius in lumbis eius et virtus illius in umbilico ventris eius. Stringit caudam suam quoniam cedrus: neruite sticulorum eius proplexi sunt. Os eius rectus fistole eris: cartilago illius quoniam lamina ferrea. Ipse est principium viarum dei. Qui fecit eum applicabit gladium eius. Huius motes herbas ferunt. Quoniam bestie agri ludent ibi sub umbra dormit in secreto calami in locis humectibus. Proteguntur vero umbras eius circumdabunt eum saltus torretis. Ecce absurdebit fluvium et non mirabitur: et habet fiduciam quod influat iordanis in os eius. In oculis eius quasi hamo capiet eum, et in sudibus perforabit narres eius. An extrahere poteris levitatem bamo et fune ligabis linguam eius? Non quid pones circulum in naribus eius? aut armilla perforabis maxillam eius. Nunquid multiplicabit ad te preces aut loquetur tibi mollia. Nunquid fieret tecum pactum et accipies eum servum semper tuum. Nunquid illudes eum quoniam aut ligabis eum ancillis tuis. Cotidet eum amici: dividet illum negotiatores. nunquid implebis saginas pelle eius, et gurgitiu[m] pisces capite illius. Pones super eum mantu[m] tuam. Nemesis belli, nec ultra addas loquaciam. Ecce spes eius frustrabitur eum: et videntibus cunctis precipitabitur. XL

Hic caput. 32. lib. moab.

# Job

**I**On quasi crudelis suscitalo eū  
q[ui] quis enī resistere pōt vultui  
meo. et q[ui]s ante dedit mihi vt  
reddā ei? **D**ia q[uod] sub celo sunt mea sūt.  
**N**ō parcā ei verbis potētibꝫ. et ad depre  
candū 2positis. **Q**uis reuelabit facie  
indumenti eius. et in mediū oris ei? q[ui]s  
intrab[us]t. **D**ortas vultus eius q[ui]s aperi  
et? **H**er gyru dentiū eius formido cor  
pus illius quasi scuta fusibilia. 2pactū  
squamis se prementibꝫ. **U**nayni con  
iungit. et ne spiraculū quidē incedit p  
eas. **U**na alteri adh[er]ebit. et tenētes se  
nequaq[ue] sepabunt. **S**trenutatio eius  
splendor ignis: et oculi ei? vt palpebre  
diluculi. **D**e ore ei? lampades pcedunt  
sicut tede ignis accense. de naribꝫ eius  
pcedit fum? sicut olle succēse atzserue  
tis. **H**alitus eius prunas ardere facit: et  
flāma de ore ei? egredit. **A**n collo eius  
morab[us] fortitudo. et facie eius pcedit  
egestas. **M**ēbra carnū eius coherētia si  
bi. **M**ittet cōtra eū fulmina. et ad locū  
aliū nō ferent. **C**or eius indurabit tā  
q[ui]z lapis: et stringetur quasi malleatoris  
incus. **C**ū sublatus fuerit timebūt an  
geli: et territi purgabunt. **C**ū apprehe  
derit eū gladi? subfistere nō poterit ne  
q[ui]z hasta neq[ue] torar. **R**eputabit enī q[ui]s  
paleas ferrū. et q[ui]s lignū putriduz es.  
**N**ō fugabit eū vir sagittarius: in stipu  
lam versi sunt ei lapides funde. **Q**uasi  
stipulā estimabit malleū. et teridebit vi  
brantē hastā. **S**ub ipso erūt radis solis  
et sternet sibi aurū quasi lutū. **F**erue  
scere faciet quasi ollā. pfundū maris. et  
ponet quasi cū vnguēta bulliūt. **P**ost  
eū lucebit semita: estimabit abyssum q[ui]  
si senescentē. **N**on est sup terrā ptas q[ui]  
cōpareb[us] ei: q[ui] factus est ut nullū timeret  
**O**mne sublime videt: ipse est rex super  
vniuersos filios supbie.

**XLII**

**R**espondens aut̄ iob dñs virit.  
**R**espondeo q[uod] oīa potes. et nulla te  
latet cogitatio. **Q**uis est iste q[ui]  
celat cōciliū absq[ue] scientia? **I**deo insipi  
enter locutus sum. et q[ui]e vltra modū  
excedūt sciam meā. Audi et ego loquor:

interrogabo te et r̄nd e mihi. **A**uditū au  
ris audiui te. nūc aut̄ oculus meus vi  
det te. **I**dcirco ipse me reprehēdo. et a  
go p[ro]niaz in fauilla et cinere. **P**ostq[ue] aut̄  
locut[us] est dñs verba hec ad iob dixit ad  
eliphag themanitē. **I**rat[us] est furoz me  
us in te in duos amicos tuos: q[ui]m nō  
estis locuti corā me rectū sicut seruus  
meus iob. **H**umite ergo robis septes  
tauros et septē arietes: et ite ad seruū  
meū iob et offerte holocaustū p robis.  
**J**ob aut̄ seruus meus orabit p robis.  
facie eius suscipiā: vt nō robis impu  
tetur stulticia. **N**e[st]r[us] enī locuti estis co  
rā me rectū sicut seru[us] meus iob. Abie  
rūt ergo eliphag themanites et baldath  
suites et sophar naamathites et fecerūt  
sicut locut[us] fuerat dñs ad eos: et suscep  
pit dñs facie iob. **D**ñs quoq[ue] cōuersus  
est ad penitentiā iob: cū oraret ille p[er]  
amicis suis. **E**t addidit dñs oīa quecū  
q[ui] fuerant iob duplicitia. **V**enerūt autē  
ad eū oīes fratres sui et yniuerse soror  
es sue et cuncti q[ui] nouerāt eū p[er]. et co  
mederūt cū eo panē in domo ei? **E**t mos  
uerūt sup eū caput et cōsolati sunt eū  
sup omni malo q[ui] intulerat dñs super  
eum. et dederunt ei vñusquisq[ue] ouem  
vnam et inaurē auream vnam. **D**ñs aut̄  
benedixit nouissimis iob magisq[ue] prin  
cipio eius. **E**t facta sunt ei quattuorde  
cim milia oīiū. et sex milia cameloz. et  
mille iuga boū: et mille asine. et fuerūt  
ei septē filii et tres filie. **E**t vocavit no  
men vnius diē et nomē secūde cassiā.  
et nomē tercie cornuſibꝫ. **N**ō sunt aut̄  
inuēte mulieres speciose sicut filie iob  
in vniuersa terra. **D**editq[ue] eis pater su  
us hereditatem inter fratres earum.  
**V**ixit aut̄ iob post flagella hec centum  
quadraginta annis et vidi filios suos  
et filios filiorum suorum usq[ue] ad quar  
tam generationem: et mortuus est sei  
nax et plenus dierum.

**E**xplicat liber Job.

C. V Entra de deo humana do sū reuelate mīstia sū loq̄do p̄ p̄ijas (sicut q̄ deo humānō e sūm̄ libri ap̄fetaliq̄ sit deo humānō  
in euāgeliis q̄d p̄phete nūnat futurū euāte narrat fātu) Et p̄ agit de reuelate mīstia p̄l. q̄ exīmū p̄ijas (dō sū ut hēt i p̄lō p̄loq̄ sū  
p̄salteriū): 2º p̄ p̄ijas maiores: 3º p̄ p̄phab̄ mōres

Incipit prologus beati Hyeronimi presbyteri in psalteriū.

**D**halteriū rome dudū positus emendaram⁹ iuxta septuagita interpretes li-  
cer curiū: magna tñ ex p̄te correxerā. Ad q̄ rur  
sum videt⁹ o paula ⁊ eustochiū scripto  
rūvito deprauatū. plusq̄ antiquū erro  
re q̄ nouā emendatōz valere: me cogi-  
tis vt veluti quodā nouali scissum iā ar  
uum exerceā. et obliq̄s sulcis renascen  
tes spinas eradice equū esse dicētes. vt  
qđ crebro malo pupulat: crebrius suc  
cidat. Unde p̄sueta p̄fatione cōmoneo  
tā vos quib⁹ forte lalor iste desudat. q̄  
eos qui exemplaria istiusmodi habere  
voluerint: vt que diligēter emendaui.  
cū cura et diligentia transcribant. No  
tet sibi vñusquisq̄ vel iacentē linea vel  
radiantia signa id est obelos vel asteris  
⁊ vbiq̄ viderit virgulā p̄ceden-  
tem. ab ea vñsq̄ ad duo puncta que im  
pressimus. sciat in septuagita trāslato  
rib⁹ plus haberib⁹. aut̄ p̄spexerit stelle  
similitudinē: de hebreis voluminibus  
additū nouerit eq̄ vñsq̄ ad duo puncta  
iuxta theodotionis dumtaxat editionē  
q̄ simplicitate sermonis a septuaginta  
interpretib⁹ nō discordat. Nec ḡ ⁊ rob  
⁊ studioſo cuiq̄ fecisse me sciēs: nō am  
bigo multos fore: q̄ vel inuidiavel up  
cilio malint stēnere videri p̄clarāq̄ di  
scere. et de turbulēto magis riuo q̄ de  
purissimo fonte potare:

Explicit prologus: Incipit liber hym  
noz vel soliloquioz. Psalm⁹ dauid. I

**B**eatū Vir qui non abiit in cōci  
lio impiorū. et in via  
peccator⁹ nō stetit: et  
in cathedra pestilētie  
nō sedidit. Sed i lege  
dñi volūtas ei⁹: ⁊ in lege ei⁹ meditabit⁹

die ac nocte. Et erit tanq̄ lignū quod  
plantatū est secus decursus aquaz: qđ  
fructū suū dabit in tpe suo. Et foliū ei⁹  
nō defluet: et oia quecūq̄ faciet p̄spera  
bunt. Nō sic impij nō sic: sed rāq̄ puls  
uis quē p̄jicit vētus a facie terre. Ideo  
nō resurgunt impij in iudicio: neq̄ pec  
catores in p̄filio iustoz. Qm̄ nouit dō  
minus viā iustoz: ⁊ iter impioz pibit.

II Psalmus dauid.

Vare tremuerūt gētes: ⁊ p̄lī  
q̄ meditati sunt inania. Atstet  
reges terre et principes cōue  
nerunt in vñū: aduersus dñm ⁊ adver  
sus crīstum eius. Dirūpamus vñcla  
eoz: et p̄ijciamus a nobis iugū ipsoz ū  
Qui habitat in celis iridebit eos: ⁊ dō  
minus subsanabit eos. Tūc loquetur  
ad eos in ira sua. et in furore suo cōtur  
babit eos. Ego aut̄ cōstitut⁹ suz rex ab  
eo sup sion monē sanctū eius: p̄dicans  
preceptū ei⁹. Dñs dixit ad me fil⁹ me⁹  
us es tu: ego hodie genui te. Postula a  
me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā ⁊ et  
possessionē tuā terminos terre. Reges  
eos in virga ferrea ⁊ tanq̄ vas figuli cō  
stringes eos. Et nunc reges intellegite  
erūdimini q̄ iudicatis terraz. Seruite  
dño in timore: ⁊ exultate ei cū tremore  
Apprehendite disciplinā: ne qñ ira cā  
dns ⁊ pereat⁹ tevia iusta. Tūc exarserit  
in breui ira eius: beati oēs qui cōfidūt  
in eo. III Psalmus dauid cum fūgeret  
a facie absalon filij sui

**D**omine quid multiplicate sūt  
q̄ tribulat me: multi insurgūt  
aduersuz me. Multi dicit aie  
mee: nō est sal⁹ ipi in deo ei⁹. Tu aut̄ dō  
mine susceptor me⁹ es: gla mea ⁊ exal  
tās caput meū. Eloce mea ad dñm cla  
mavi: ⁊ exaudiuit me de monte sancto  
suo. Ego dormiui ⁊ soporat⁹ suz: ⁊ exur  
rei q̄ dñs suscepit me. Nō tiebo milia  
poli circūdāt⁹ me: exurge dñe saluū me  
fac de⁹ me⁹. Qm̄ tu p̄cussisti oēs adūsa  
tes mihi sine cā: dētes pctōz p̄trivisti  
Dñi ē sal⁹: ⁊ sup p̄plim tuū bñdictio tua  
In finē in carmib⁹. psalm⁹ dauid IIII